

SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA V NITRE
FAKULTA EKONOMIKY A MANAŽMENTU

Evidenčné číslo: 2118027

**VSTUP SR DO EURÓPSKEJ MENOVEJ ÚNIE A JEHO
AKCEPTÁCIA OBČANMI SR**

2010

Bc. Veronika Habľáková

SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA V NITRE

FAKULTA EKONOMIKY A MANAŽMENTU

**VSTUP SR DO EURÓPSKEJ MENOVEJ ÚNIE A JEHO
AKCEPTÁCIA OBČANMI SR**

(Diplomová práca)

Študijný program:	Ekonomika podniku
Študijný odbor:	3.3.16. Ekonomika a manažment podniku
Školiace pracovisko:	Katedra spoločenských vied
Školiteľ:	PhDr. Peter Porubčan, CSc.

Nitra 2010

Bc. Veronika Habľáková

Čestné vyhlásenie

Podpísaná Veronika Habľáková vyhlasujem, že som záverečnú prácu na tému „Vstup SR do Európskej menovej únie a jeho akceptácia občanmi SR“ vypracovala samostatne s použitím uvedenej literatúry.

Som si vedomá zákonných dôsledkov v prípade, ak uvedené údaje nie sú pravdivé.

V Nitre 12. apríla 2010

Bc. Veronika Habľáková

Pod'akovanie

Touto cestou vyslovujem pod'akovanie PhDr. Petrovi Porubčanovi, CSc. za pomoc, odborné vedenie, cenné rady a pripomienky pri vypracovaní mojej diplomovej práce. Ďakujem tiež všetkým respondentom, ktorí sa zúčastnili môjho dotazníkového prieskumu ohľadom mojej témy. Všetci tým významne prispeli k vypracovaniu mojej práce.

Abstrakt

Od 1. januára 2002 sa vo všetkých štátoch Európskej menovej únie začali postupne zavádzať bankovky a mince novej jednotnej meny – euro. Dovtedajšie meny jednotlivých štátov sa začali postupne sťahovať z obehu. V praxi to znamenalo, že banky a veľké obchodné spoločnosti vydávali zásadne eurá. Podobne aj obchodníci prijímali pôvodné peniaze, ale vydávali v eurách. Od tohto dátumu sa bezhotovostné transakcie uskutočňujú v tejto mene. Firmy sídliace v eurozóne používajú od tohto dňa výlučne euro, do eura sa prekonvertovali aj všetky aktíva. Taktiež aj občania jednotlivých štátov eurozóny môžu od tohto dátumu vybrať novú menu – euro aj z bankomatov. Výmena národných mien za euro však nebola riadená centrálnou, každý štát si vypracoval vlastný plán výmeny. Národné meny bolo samozrejme možné vymeniť aj po skončení trvania ich platnosti, ktorú si väčšina štátov stanovila na 28. február 2002. Zavedenie spoločnej meny zjednotilo finančné trhy členských štátov EÚ a postupne sa vytvára spoločný finančný trh únie. Euro bude vzhľadom na dôveryhodnosť rozsiahleho európskeho finančného trhu stabilnejšie a odolnejšie voči špekuláciám ako boli národné meny jednotlivých členských štátov EÚ. Výhodou zavedenia spoločnej meny pri obchodovaní na finančných trhoch je aj štandardizácia obchodovania a vylúčenie kurzového rizika v dlhodobých zmluvách v rámci subjektov z členských štátov Európskej menovej únie. Každá pristupujúca krajina, pred vstupom do Európskej menovej únie, a teda do eurozóny, musí spĺňať podmienky Maastrichtskej zmluvy, ktorá definuje štyri tzv. konvergenčné kritériá, ktoré museli štáty plniť. Sú nimi hlavne cenová stabilita, stabilná finančná pozícia vlády, stabilita menového kurzu a trvalosť konvergenencie. Postupne aj Slovenská republika po dosiahnutí stanovených kritérií prijala a vládou bola schválená Stratégia prijatia eura v SR na 16. júla 2003. Slovenská koruna sa v novembri 2005 po utajených rokovaníach slovenských a európskych autorít stala súčasťou európskeho systému výmenných kurzov ERM II. Minimálne dvojročný pobyt domácej meny v systéme je totiž jednou z ďalších základných podmienok na prijatie eura. Dňa 8. júla 2008 Rada Európskej únie definitívne potvrdila, že 1. januára 2009 bude na Slovensku zavedená nová domáca mena – EURO. Zavedenie eura v SR bolo teda posledným krokom Slovenska na jeho ceste za úplnou integráciou do Európskej hospodárskej a menovej únie.

Kľúčové slová: Maastrichtské konvergenčné kritériá, Hospodárska a menová únia, Systém výmenných kurzov II, Euro.

Abstrakt

Since January 1st 2002 all of the members of European Monetary Union started continuously to implement banknotes and coins of the new currency – Euro. Previously used currency in these states was withdrawn from the circulation. In general it meant that banks and big corporations were paying away or refunding only Euros. Small businesses also accepted the old money and returned the spare change in Euros. Since the date mentioned earlier all credit transfers were executed with this currency. Firms which had their headquarters in Euro zone started to use only Euro and also converting all of their assets into Euros too. Citizens were also able to withdraw the new currency – Euro out of the ATMs (cash dispenser). However exchange of national currency for Euros was not controlled by Central Bank, it was up to every state alone to elaborate a plan of doing it. People were able to exchange the old currency even after the January 1st and most of the states set that final date on February 28th, 2002. Implementation of the new currency united financial markets of member states of EU and European Common Market was being generated. It was theorized that Euro would be more stable and resistant against speculations of currencies of the member states thanks to trustworthiness of the extensive European Common Market. The advantage of implementation of the new currency in trading on financial markets is standardization of trade and elimination of currency risk in long-term agreements between members of European Monetary Union. Every state member that wants to become a member of European Monetary Union must fulfil the conditions of Maastricht agreement which defines four convergence criteria carried out by every member states. Essential were price stability, stabile financial position of the government, and stability of exchange rate and durability of convergence. After accomplishing these criteria the government of Slovak Republic approved a strategy of implementing the Euro in SR on July 16th, 2003. Slovak crown in November 2005 became a part of the Exchange Rate Mechanism II (ERM II) after confidential negotiations of Slovak and European authorities. Because one of the criteria of convergence was that national currency must be in this system for at least two years. On July 8th, 2008 EU Committee definitely confirmed that on January 1st, 2009 Slovakia will implement new currency – Euro. Implementation of Euro was the last step for Slovakia on its path of full integration into Economic and Monetary Union.

Key words: The Maastricht convergence criteria, The Economic and Monetary Union, The Exchange Rate Mechanizm II, The Euro.

Obsah

Obsah	5
Zoznam skratiek a značiek	6
Úvod	7
1 Prehľad o súčasnom stave riešenej problematiky	9
1.1 Vznik a vývoj Európskeho spoločenstva	9
1.2 Medzinárodné menové systémy v Európe po druhej svetovej vojne	10
1.2.1 Systém Menového hada	10
1.2.2 Európska menová jednotka	11
1.3 Cesta k Hospodárskej a menovej únii, jej charakteristika a etapy vzniku	13
1.3.1 Základná charakteristika Hospodárskej a menovej únie	13
1.3.2 Etapy vzniku HMÚ	14
1.3.3 ERM II (<i>Exchange Rate Mechanism II</i>)	16
1.3.4 Slovensko v ERM II	17
1.4 Riadenie hospodárskej a menovej únie	18
1.4.1 Inštitúcie HMÚ	19
1.4.2 Eurosystem a jeho nástroje	19
1.4.3 Pakt stability a rastu	20
1.5 Jednotná mena Euro - vznik fyzickej podoby	21
1.5.1 Výhody Eura	22
1.5.2 EURO versus USD	22
1.5.3 Základné údaje o Eurozóne	23
1.5.5 Postup európskych inštitúcií pri prijímaní nového člena Eurozóny	24
1.6 Vstup SR do HMÚ	26
1.6.1 Slovenská republika a vstup do Eurozóny	26
1.7 Zavedenie eura na Slovensku	26
1.7.1 Zásady pri zavedení eura v Slovenskej republike	26
1.7.2 Duálne zobrazovanie cien	27
1.8 Inštitucionálne zabezpečenie zavedenia eura v SR	28
1.8.1 Zhrnutie úloh jednotlivých sektorov pri zavádzaní eura	29
1.9 Legislatívne zmeny	30
1.10 Porovnanie krajín V4 na ceste k euru	30
1.10.1 Porovnanie ČR, Maďarska, Poľska a Slovenska na ceste k euru	30
1.11 Desať rokov fungovania eura v rámci eurozóny	32

1.11.1 Grécke problémy ohrozujú euro	33
2 Cieľ práce	34
3 Metodika práce	35
4 Vlastná práca	37
4.1 Názory politikov na vstup SR do Európskej menovej únie a prijatia eura	37
4.2 Názory ľudí	38
4.3 Rok od prijatia eura na SR	39
4.4 Profil respondentov	40
4.4 Zhrnutie	60
Záver	62
Zoznam použitej literatúry	64
Prílohy	68

Zoznam skratiek a značiek

ČNB	- Česká národní banka
ECB	- Európska centrálna banka
ECU	- Európska menová jednotka
EDP	- Procedúra nadmerného deficitu
EHS	- Európske hospodárske spoločenstvo
EK	- Európska komisia
ERM	- Systém výmenných kurzov
EMI	- Európsky menový inštitút
EMS	- Európsky menový systém
EMU	- Európska menová únia
EMCF	- Európsky fond menovej spolupráce
ESCB	- Európsky systém centrálnych bánk
ESUO	- Európske spoločenstvo uhlia a ocele
EÚ	- Európska únia
EUROATOM	- Európske spoločenstvo pre jadrovú energiu
EUR	- európska mena euro
HDP	- hrubý domáci produkt
HMU	- Hospodárska a menová únia
NBS	- Národná banka Slovenska
NKV	- Národný kontrolný výbor
SKK	- Slovenská koruna
SR	- Slovenská republika
USA	- Spojené štáty americké

Úvod

Jedným z najväčších doterajších úspechov európskej integrácie bolo vytvorenie Hospodárskej a menovej únie v 90. rokoch 20. storočia. Členským štátom EÚ sa teda podarilo dodržať aj časový harmonogram budovania menovej únie, zakotvený v Maastrichtskej zmluve. Od 1. januára 1999 sa Hospodárska a menová únia stala realitou v Európe.

Jej dôsledkom je zánik jedného zo symbolov štátnosti jednotlivých členských krajín Európskej únie – vlastnej meny a prijatie jednotnej európskej meny eura, ako je zakotvené v Zmluve o založení Európskeho spoločenstva. Avšak nevyhnutným predpokladom samotného prijatia eura je, aby príslušná krajina dosahovala vysokú mieru „udržateľnej konvergencie“. Táto miera sa hodnotí na základe maastrichtských konvergenčných kritérií. Od kandidátov vyžaduje – vysokú úroveň cenovej stability, dobrý stav verejných financií, stabilný kurz a nízke, stabilné úrokové miery. Je pravdou, že vstup do EMÚ si vyžaduje dlhodobé dodržiavanie pravidiel Paktu stability a rastu, ktorého najdôležitejším prvkom je politický záväzok všetkých členov mať dohľad nad rozpočtom danej krajiny.

Od podpísania Maastrichtskej zmluvy vo februári 1992, ktorá zvolila princíp jednotnej európskej meny, uplynulo viac ako 17 rokov. Je to pozoruhodne krátky čas na uskutočnenie tejto jedinečnej operácie vo svetových dejinách.

Pre stovky miliónov občanov Európy sa 1. januára 2002 stalo používanie eura súčasťou každodenného života. Momentálne ju využíva 16 krajín z celkových 27, ktoré sú členom EÚ. Euro nahradilo meny, ktoré boli pre mnohé krajiny celé stáročia symbolom a nástrojom ich národnej zvrchovanosti. Nová mena významne posunula vpred hospodárske zjednocovanie Európy. V eurozóne zavedením eura došlo aj k eliminácii nákladov spojených s devízovými transakciami a k odstráneniu devízových rizík, ktoré v minulosti brzdili hospodársku súťaž. Zavedenie eura bol významným krokom k integrácii finančných trhov v eurozóne, ktorá bude aj naďalej ovplyvňovať štruktúru hospodárstva eurozóny.

Európskym občanom umožnila jasnejšie uvedomenie si spoločnej európskej identity. S eurom vo vrecku teraz môžu ľudia cestovať a nakupovať takmer v celej Európskej únii, bez toho aby si museli zamieňať peniaze.

K argumentom uvádzaným v prospech jednotnej meny, okrem znižovania nerovnosti medzi národnými menami, ekonomickej stability a rozvoja, rastu spolupráce medzi členskými štátmi. Patria aj očakávania, že spoločná mena povedie k zjednodušeniu procedúr na európskej úrovni, posilní kultúrnu a sociálnu výmenu a spôsobí tiež rast európskeho verejného povedomia.

Tí, ktorí sa vyslovujú proti spoločnej mene majú skôr praktické problémy – nedostatok konvergenzie medzi krajinami v rámci EÚ. Ide o skutočnosť, že ich krajina nie je pripravená na spoločnú menu a existujú technické problémy na zavedenie eura na území danej krajiny.

Slovensko si po splnení prístupových konvergenčných kritérií do menovej únie stanovilo ako dátum pre prijatie eura - 1. január 2009. Od tohto dátumu sa euro stalo zákonným platidlom na území Slovenskej republiky. Kurz bol zafixovaný ako odraz toho, ako sa vyvíjala slovenská ekonomika za posledné roky v porovnaní s krajinami v rámci eurozóny.

Cieľom tejto práce je priblížiť tému tak významnú pre občanov Slovenskej republiky, ako aj vyzdvihnúť samotný krok k úspešnému završeniu vlastnej integrácie medzi vyspelé európske národy. Vysporiadanie sa s novou menou, ako ju prijali a naučili sa ňou platiť.

1 Prehľad o súčasnom stave riešenej problematiky

1.1 Vznik a vývoj Európskeho spoločenstva

Európska únia v nemalej miere poznačila vývoj Európy, ovplyvnila názory jej obyvateľov, prispela k zmene pomeru hospodárskych i politických síl v európskom meradle i vo svete ako celku. Väčšia časť európskeho hospodárstva bola po druhej svetovej vojne zničená. Prvý kameň budúcej zjednotenie Európy bol položený 9. mája 1950 Robertom Schumanom a ekonómom Jeanom Monnetom. Vypracovali plán Európskeho spoločenstva uhlia a ocele, známy ako Schumanov plán alebo plán Montánnej únie. Zakladajúce štáty Európskeho spoločenstva uhlia a ocele (ESUO) - Nemecko, Taliansko, Holandsko, Belgicko, Luxemburskom spolu s Francúzskom podpísali 25. marca 1957 zmluvu z Ríma, ktorou založili Európske hospodárske spoločenstvo (EHS) a Európske spoločenstvo pre jadrovú energiu (EURATOM). 17. februára 1986 podpísali vlády členských štátov Jednotný európsky akt. Jednotný európsky akt rozširuje a zásadne dopĺňa zmluvu z Ríma. Zástupcovia vlád členských štátov EHS sa rozhodli na zasadnutí Európskej rady v Maastrichte (Holandsko) v decembri 1991 založiť **Európsku úniu**. Výsledkom maastrichtského summitu predstaviteľov dvanástich členských krajín bolo podpísanie Zmluvy o Európskej únii, známej aj ako Maastrichtská zmluva, ktorá vstúpila do platnosti 1. novembra 1993 po ratifikácii parlamentov členských krajín. Zmluva o Európskej únii predstavuje komplexný celok, ktorý zahŕňa dve úzko súvisiace časti: Zmluvu o hospodárskej a menovej únii a Zmluvu o politickej únii. (Šíbl, 2005)

Európska únia nie je štát, ktorý má nahradiť existujúce štáty, ale je viac ako medzinárodná organizácia. EÚ je v skutočnosti jedinečná. Jej členské štáty sa zaviazali spolupracovať v záujme mieru a prosperity a založili spoločné inštitúcie, ktorým delegovali časť svojich suverénit tak, aby rozhodnutia týkajúce sa spoločných záujmov mohli byť prijímané demokraticky a na európskej úrovni. Toto združenie suverenity sa nazýva tiež európska integrácia.

Rozdiely medzi EÚ ako národnou organizáciou a medzinárodnými organizáciami:

- Zmluvy zakladajúce EÚ sú obsahovo širšie ako väčšina medzinárodných zmlúv
- Neobvykle široké právomoci inštitúcií EÚ
- Právo EÚ má prednosť pred národnými zákonmi

(Rumanovská – Fekete – Belicová, 2006)

Maastrichtská zmluva je výrazným krokom v procese zjednocovania krajín Európskeho spoločenstva, dôkazom prehĺbenia ich vzájomnej závislosti. Členské štáty sa vzdávajú podstatnej časti svojej suverenity. Na druhej strane si zabezpečujú zmluvné predpoklady na dosahovanie vyšších efektov všetkého druhu, vrátane dynamiky rozvoja. **(Michník - Šesták, 1997)**

1.2 Medzinárodné menové systémy v Európe po druhej svetovej vojne

Vývoj európskej menovej spolupráce po druhej svetovej vojne môžeme rozčleniť do troch období:

- 1. Roky 1950 – 1979** - toto obdobie je začiatkom vzniku **Európskej platobnej únie** a pokračuje ďalšou spoluprácou na základe Európskej menovej dohody z roku 1958 (tzv. Rímske zmluvy), zriadením Európskeho menového fondu a uplatňovaním tzv. systému menového hada v rokoch 1970 – 1979,
- 2. Obdobie fungovania Európskeho menového systému (EMS)** od roku 1979 do prijatia Maastrichtskej zmluvy v roku 1992,
- 3. Súčasný proces vzniku Európskej menovej únie.¹**

(Beňová E. a kol., 2007)

V marci 1979 oznámila Európska únia (vtedy EHS) vytvorenie Európskeho menového systému – EMS. Tento krok bol snahou o väčšiu menovú integráciu členských krajín zoskupenia. Súčasťou úvah bolo aj zavedenie jednotnej európskej meny, európskej centrálnej banky – vytvorenie Európskej menovej únie.¹ **(Serenččš, 2008)**

1.2.1 Systém Menového hada

Členské štáty vytvorili „menového hada“ ako mechanizmus na riadenie výkyvov svojich mien voči doláru v rámci úzkeho pásma. Menový had, postihnutý ropnými krízami, politickými nezhodami a slabosťou dolára, stratil do dvoch rokov mnoho členov a zahŕňal len o trochu väčšie územie, ako bola zóna nemeckej marky tvorená Nemeckom, Dánskom a krajinami Beneluxu.

„Rýchla smrť“ hada však neznížila záujem o vytvorenie oblasti menovej stability. V roku 1977 predložil Roy Jenkins, vtedajší predseda Európskej komisie, nový návrh na vytvorenie HMÚ. Bol prijatý v oklieštenej forme a v marci 1979 zavedený ako Európsky

---

¹ Tento pojem sa v hospodárskej praxi bežne používa, ale z hľadiska obsahu ide o Európsku hospodársku a menovú úniu.

menový systém (EMS), pričom sa doň zapojili meny všetkých krajín okrem libry. **(Európska komisia, 2007)**

Na počiatku fungovania systému menového hada doň vstúpilo šesť štátov – Spolková republika Nemecko, Francúzsko, Taliansko, Holandsko, Belgicko a Luxembursko. Neskôr sa pripojili aj Veľká Británia, Dánsko a Írsko, avšak potreba nezávislej menovej politiky týchto štátov viedla k ich následnému vystúpeniu. Dánsko sa opäť vrátilo. Ostali len štáty s menami naviazanými na silnú nemeckú marku. Aby mohol byť systém menového hada zachovaný, bola potrebná koordinácia menových politík zúčastnených štátov a disciplína pri zabezpečovaní rovnováhy platobných bilancií. **(Lipková a kol., 2004)**

Aj keď systém menového hada prispel k zvyšovaniu koordinácie ekonomík participujúcich štátov, jeho mechanizmus sa ukazoval ako nepružný a nákladný, a vo všeobecnosti je možné konštatovať, že netvoril zónu menovej stability. **(Weidenfeld - Wessels, 1997)**

Hlavné charakteristiky EMS:

- 1. Vytvorenie európskej menovej jednotky ECU (*European Currency Unit*).**
Jej hodnota vypočítavala metódou menového koša, do ktorého postupne vchádzali meny prístupujúcich členských štátov, v poslednom menovom koši to bolo 12 mien. ECU fungovala ako zúčtovacia jednotka a rezervné aktívum pre členské krajiny EMU.
- 2. Vytvorenie mechanizmu výmenných kurzov ERM (*Exchange Rate Mechanism*),** ktorý určoval spôsob vytvárania a riadenia bilaterálnych kurzov členských štátov. Bilaterálne kurzy mien členských štátov sa určovali prostredníctvom ECU a mohli sa pohybovať v stanovenom rozpätí, (posledná oscilácia sa pohybovala + -15% od stredného kurzu, okrem Nemecka a Holandska, kde bolo pásmo oscilácie + - 2,25 %).
- 3. Vytvorenie úverového mechanizmu,** ktorý umožňoval získať štátom úvery na devízové intervencie na podporu kurzov svojich mien a vyrovnávanie nerovnováhy platobných bilancií. Založenie Európskeho fondu menovej spolupráce (EMCF). Účelom tejto inštitúcie bolo zaistiť krátkodobú a strednodobú likviditu členských krajín. **(Beňová E. a kol., 2007; Serenččš, 2008)**

1.2.2 Európska menová jednotka

Azda najhlavnejším prínosom Európskeho menového systému (EMS) bolo vytvorenie ECU, tzv. európskej menovej jednotky. Jednalo sa o kôš mien vtedajších deviatich členských krajín Európskeho spoločenstva. Hodnota 1 ECU bola schválená na bruselskom summite

v roku 1978 na základe viacerých ukazovateľov, z ktorých najdôležitejšími boli hrubý domáci produkt členov a ich podiel na intrakomunitárnom obchode.

Pôvodné zloženie ECU bolo dohodnuté nasledovne:

1 ECU = 0,828 nem. mariek + 1,15 fr. frankov + 0,0885 brit. libier + 109 tal. lír + 0,286 hol. guldenov + 3,66 bel. frankov + 0,217 dán. korún + 0,00759 ír. libier + 0,14 lux. Frankov.

Treba zdôrazniť, že na rozdiel od druhého prvku EMS (t.j. kurzového a intervenčného mechanizmu) participácia v ECU bola pre jednotlivé členské krajiny EÚ povinná. To bolo spolu s možnosťou úpravy podielov jednotlivých mien v ECU rozhodujúcim faktorom stability systému.

(<http://www.derivat.sk/index.php?PageID=631>)

Podiely jednotlivých mien v ECU mohli byť upravené dvomi spôsobmi:

- každých 5 rokov na základe kritérií dohodnutých v Bruseli (1978), pričom posledná úprava sa konala v roku 1989. Z tohto dôvodu nikdy nepatrili do ECU rakúsky šiling, švédka koruna ani fínska marka,

- na žiadosť členskej krajiny, ak hocikedy medzi dvomi plánovanými úpravami sa vyskytli skutočnosti, ktoré zmenili hodnotu meny o viac ako 25% vzhľadom k jej hodnote pri ostatnej revízii.

Z uvedených príčin sa ECU stalo stabilnejším. Od roku 1989 až do jeho nahradenia eurom v roku 1999 sa jeho hodnota vypočítavala nasledovne:

1 ECU = 0,6242 nem. mariek + 1,332 fr. frankov + 0,08784 brit. libier + 151,8 tal. lír + 0,2198 hol. guldenov + 3,431 bel. a lux. frankov + 0,1976 dán. korún + 0,008552 ír. libier + 1,44 gr. drachiem + 6,885 šp. pesiet + 1,393 port. Eskúd.

Na základe daných podielov jednotlivých mien sa každý deň počítal aktuálne platný kurz daných mien vo vzťahu k euru a medzi sebou samými.

ECU plnilo 4 základné funkcie:

- a) rezervná jednotka a platobný prostriedok medzi menovými inštitúciami EÚ,
- b) menovateľ kreditných operácií EÚ,
- c) referenčná jednotka pre stanovenie devízových kurzov mien členských štátov EÚ,
- d) referenčná jednotka ukazovateľa divergencie.

(<http://www.derivat.sk/index.php?PageID=631>)

1.3 Cesta k Hospodárskej a menovej únii, jej charakteristika a etapy vzniku

Myšlienka vzniku menovej únie hrala dôležitú úlohu v priebehu celej histórie integračného procesu v Európe. Rôzne formy menovej spolupráce medzi členskými štátmi EHS existovali už od začiatku 60-tych rokov 20. storočia. Až začiatkom 90-tych rokov sa však podarilo projekt budovania menovej únie implementovať do praxe.

(Európska komisia, 2007)

Francúzsko aj Nemecká spolková republika plnili pri formovaní EÚ úlohu vodcov. Inak to nebolo ani pri najvyššej forme hospodárskej spolupráce – menovej únii, kde tvorili základné piliere.

Spočiatku – v druhej polovici 80. rokov – podporovalo vytvorenie menovej únie predovšetkým Francúzsko, ktoré hľadalo spôsob ako zasadiť Nemecko do náručia spájajúcej Európy a zároveň zdieľať moc Bundesbanky (vytvoriť menový systém, ktorý by síce využíval silu nemeckej marky, ale poskytoval by zároveň krajinám so slabšou menou viac vplyvy ako ERM).

Nemecko, ktoré pôvodne projekt menovej únie bez súčasného vytvorenia politickej únie nepodporovalo, nakoniec prijalo návrhy Francúzska. Po vojne bolo totiž dosť izolované a zvyšok Európy bol proti nemu negatívne naladený. Prostredníctvom vyvíjania aktivít na vytvorenie menovej únie chcelo získať politickú dôveryhodnosť a zvýšiť vplyv na dianie v povojnovej Európe. V júni 1988 Európska rada potvrdila cieľ postupného vytvorenia hospodárskej a menovej únie a poverila výbor vedený vtedajším prezidentom Európskej komisie Jaquom Delorsom preskúmať a navrhnúť konkrétne kroky, ktoré by k takejto únii viedli. **(Fígel' - Adamiš, 2004)**

Menová únia je ako „integrovanie dvoch alebo viacerých národných hospodárstiev do spoločného celku, sprevádzané zavedením spoločnej meny ako platidla na ich území na základe príslušného právneho aktu. Predstavuje až štvrtý stupeň integrácie, ktorý nie je možné realizovať bez naplnenia predchádzajúcich troch, ktorými sú: pásmo voľného obchodu, colná únia a nakoniec spoločný trh.“ **(Balko, 2006)**

1.3.1 Základná charakteristika Hospodárskej a menovej únie

Predpoklady vzniku Hospodárskej a menovej únie EMU (*Economic and Monetary Union*) treba vidieť v hospodárskej i menovej politike členských krajín. Základom je taká *hospodárska politika, ktorá by mala určiť všeobecné hlavné orientačné línie*, vedúce ku koordinácii a riadenému zblížovaniu hospodárskych politík jednotlivých členských štátov EMU. **(Beňová E. a kol., 2007)**

„Správa o hospodárskej a menovej únii“ alebo tzv. Delorsova správa charakterizovala HMÚ ako oblasť s jednotnou menou, v ktorej bude menová politika riadená z nadnárodnej úrovne. Správa navrhla stanoviť horné limity pre národné rozpočtové deficity a koordináciu národných rozpočtových politík. Zároveň stanovila tieto nevyhnutné predpoklady na vytvorenie HMÚ:

- úplná konvertibilita mien,
- úplná liberalizácia kapitálových tokov,
- neodvolateľné fixovanie menových kurzov
- zavedenie jednotnej meny a jednotnej menovej politiky.

V auguste 1989 na zasadaní Rady ES v Madride bola Delorsova správa prijatá a jej základné odporúčania sa stali súčasťou Zmluvy o EÚ, čím sa vytvoril právny základ menovej únie.

(Bracjun, 2008)

1.3.2 Etapy vzniku HMÚ

Delorsova správa navrhovala, aby sa hospodárska a menová únia dosiahla v troch samostatných etapách:

1. Etapa (1990 – 1993)

Na základe Delorsovej správy Európska rada v júni 1989 rozhodla, že prvý stupeň hospodárskej a menovej únie začne 1. júla 1990, v čase, keď došlo k zrušeniu prakticky všetkých obmedzení pohybu kapitálu medzi členskými štátmi. Zároveň bola rozšírená zodpovednosť Výboru guvernérov centrálnych bánk členských štátov. V novej situácii mu bola pridelená úloha viesť obligatórne konzultácie a zlepšiť koordináciu menových politík s cieľom dosiahnuť stabilitu cien.

Na zrealizovanie menovej únie bolo nutné prepracovať Zmluvu o založení Európskeho hospodárskeho spoločenstva (Rímsku zmluvu) tak, aby sa vytvorila zodpovedajúca inštitucionálna štruktúra. Na medzivládnej konferencii v Maastrichte dňa 7. februára 1992, sa prijala revidovaná podoba zmluvy, ktorá má dve základné časti - Zmluva o Európskej Únii a Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva. Z pohľadu menovej únie boli kľúčové protokoly ustanovujúce Európsky menový inštitút. V dôsledku meškania v ratifikačnom procese vstúpila do platnosti až 1. novembra 1993.

Maastrichtská zmluva tiež definovala štyri **konvergenčné kritériá**, ktoré museli štáty splniť, aby im bol umožnený vstup do menovej únie:

- 1. cenová stabilita** (inflácia prekračujúca max. o 1,5 % priemernú infláciu v troch štátoch s najvyššou stabilitou)

2. **udržateľná finančná pozícia vlády** (deficit štátneho rozpočtu max. 3 % HDP a celkový dlh verejných financií max. 60 % HDP)
3. **stabilita menového kurzu** (dodržiavanie fluktuatívneho pásma v rámci ERM aspoň 2 roky bez devalvácie voči ktorejkoľvek mene zúčastneného štátu)
4. **trvalosť konvergenzie** (nominálna dlhodobá úroková miera nesmie prekročiť o viac ako 2 % priemernú úrokovú mieru najviac troch členských štátov s najnižšou infláciou).

(Fígel – Adamiš, 2004)

2. Etapa – zriadenie Európskeho menového inštitútu (EMI) a Európskej centrálnej banky (1994 - 1998)

Začiatok druhej etapy hospodárskej a menovej únie začal 1. januára 1994 zriadením EMI. EMI nezodpovedal za výkon menovej politiky v EÚ – tá zostala v rukách národných orgánov – a ani nevykonával devízové intervencie. Jeho hlavnou úlohou bolo posilniť spoluprácu medzi centrálnymi bankami v oblasti menovej politiky a urobiť potrebné prípravy na zriadenie Európskeho systému centrálnych bánk v tretej etape, aby mohla byť vykonávaná jednotná menová politika a zavedená jedna mena.

V decembri 1995 Európska rada schválila názov európskej jednotky „euro“, ktorá sa zaviedla na začiatku tretej etapy 1. januára 1999. Nová mena už nebola košom národných mien, ale jednotná mena. V tomto čase už bolo jasné, že nie všetky štáty EHS splnia konvergenčné kritéria, resp. niektoré z nich nemajú záujem podieľať sa na menovej únii. Z tohto dôvodu bol EMI poverený vypracovať návrh organizácie peňažných a kurzových vzťahov medzi budúcou eurozónou a nezúčastnenými štátmi EÚ. V decembri 1996 EMI prezentoval Rade správu, ktorá sa stala základom nového mechanizmu devízových kurzov (ERM II).

V júni 1997 Európska rada prijala Pakt stability a rastu, ktorého cieľom je zabezpečiť rozpočtovú disciplínu (iba monetárna politika prechádza do rúk nezávislej ECB, fiškálna politika zatiaľ ostáva v národných rukách). V tretej fáze menovej únie sú totiž štáty povinné vzdať sa nadmerných deficitov.

Dňa 2. mája 1998 Európska rada jednomyselne rozhodla, že 11 členských štátov (Belgicko, Nemecko, Španielsko, Francúzsko, Írsko, Taliansko, Luxembursko, Holandsko, Rakúsko, Portugalsko a Fínsko) spĺňa podmienky pre prijatie jednotnej meny k 1. 1. 1999, a preto sa zúčastní tretej etapy.

Jedinej krajine, ktorej sa nepodarilo splniť konvergenčné kritéria bolo Grécko.

Kvôli nedôvere voči novej mene a odovzdaní suverenity v menovej oblasti, ďalšie tri krajiny sa rozhodli nepodieľať sa na menovej únii. Kým Švédsko si formálne nespĺnilo kritérium

dostatočne dlhej účasti v ERM, Veľká Británia s Dánskom si vymohli výnimku, ktorá ponecháva rozhodnutie zúčastniť sa tretej fáze menovej únie na vláde.

S platnosťou od 1. júna 1998 sa vlády jedenástich členských krajín dohodli na zložení Výkonnej rady ECB, čo fakticky znamenalo zriadenie ECB a ukončenie úlohy EMI.

3. Etapa – Neodvolateľné stanovenie výmenných kurzov(od 1. 1. 1999)

K 1. 1. 2001 bolo do Eurozóny prijaté Grécko. Od 1. januára 2002 sa fyzicky zaviedli bankovky a mince euro do obehu ako hotovostný platobný prostriedok. Novú menu zatiaľ nezaviedli Dánsko, Veľká Británia a Švédsko.

1.3.3 ERM II (*Exchange Rate Mechanism II*)

Pôvodný mechanizmus devízových kurzov ERM bol nahradený novým mechanizmom, do ktorého musí vstúpiť každý členský štát EÚ minimálne 2 roky predtým, ako sa stane členom Eurozóny. Podstatou mechanizmu je určenie fixného kurzu meny takéhoto štátu voči euru, pričom nie je dovolené, aby kurz tejto meny kolísal voči kurzu eura počas jej zotrvania v tomto mechanizme viac ako $\pm 15\%$. (Sipko, 2004)

Predstavitelia krajín Eurozóny, ECB a Dánska, dosiaľ jedinej krajiny v predvstupovom mechanizme ERM II v júni 2004 schválili žiadosť Estónska, Litvy a Slovinska na vstup do systému. Od 1. januára 1999 bola formálne vytvorená hospodárska a menová únia, ktorej členmi sa stalo 11 členských štátov. Pred bránami menovej únie ostali Dánsko, Švédsko, Veľká Británia a Grécko. Dánsko a Veľká Británia síce spĺňali konvergenčné kritériá, avšak už v čase podpísania Maastrichtskej zmluvy si vymohli výnimku. Proti vstupu do menovej únie v týchto štátoch bola aj verejnosť. Švédsko nevstúpilo do menovej únie na základe rozhodnutia parlamentu z decembra 1997, ktorý sa vyslovil proti vstupu krajiny do integračného zoskupenia. Okrem toho, Švédsko nesplnilo konvergenčné kritériá, týkajúce sa stability devízového kurzu a nezávislosti centrálnej banky. Najväčšie problémy s plnením náročných kritérií malo Grécko a z toho dôvodu nemohlo vstúpiť do menovej únie od januára 1999. Kritériá sa mu podarilo splniť a od 1. januára 2001 sa stalo dvanástym členom Eurozóny. Od formálneho vzniku menovej únie sa medzitým uskutočnili referendá o vstupe do Eurozóny v oboch Škandinávskych štátoch, pričom obe skončili porážkou eura. Dánska verejnosť odmietla vstup svojej krajiny do Eurozóny v roku 2000 a občania Švédska odmietli spoločnú menu v roku 2002. Vzhľadom na negatívny postoj verejnosti v Dánsku a Švédsku je viac než pravdepodobné, že aj tieto štáty začnú na svojom území používať euro až koncom tohto, prípadne začiatkom budúceho desaťročia. Verejná mienka v členských štátoch EÚ nie je príliš pozitívne naklonená jednotnej európskej mene. Mnohí spotrebitelia

spoločnú menu vinia z nárastu cien tovarov každodennej spotreby, a to aj napriek tomu, že štatistiky tento fakt popierajú. So zavedením jednotnej meny, aj napriek masívnej informačnej kampani inštitúcií EÚ, nesúhlasila značná časť európskej verejnosti aj z „patriotických“ dôvodov, z ktorých pramenila neochota vzdať sa dlhoročne zaužívanej domácej meny. Túto skutočnosť potvrdzuje aj zistenie, že veľké množstvo francúzskych spotrebiteľov si aj niekoľko rokov po zavedení eura do praxe, prepočítava ceny tovarov do bývalej meny. Zaujímavé je stanovisko Veľkej Británie, ktorá by z ekonomického hľadiska určite nemala žiaden problém so zavedením používania eura na svojom území. Vláda Veľkej Británie sa vyjadrila, že vstup do menovej únie v januári 1999 nie je v súlade s jej ekonomickými záujmami. Postoj obyvateľstva k zavedeniu eura je tiež negatívny. Členom ERM II je v súčasnosti Dánsko, Estónsko, Litva, Lotyšsko a Slovensko.

(<http://www.derivat.sk/index.php?PageID=631>)

1.3.4 Slovensko v ERM II

Formálny proces schvaľovania vstupu Slovenska do eurozóny európskymi autoritami sa definitívne zavŕšil v utorok 8. júla 2008. Ministri financií Európskej únie (Ecofin) schválili poslednú formálnu legislatívu nevyhnutnú na rozšírenie zoznamu krajín používajúcich euro a predovšetkým stanovili konverzný kurz na úrovni 30,1260 SKK/EUR. Cesta Slovenska do eurozóny sa však začala už 1. mája 2004 vstupom do Európskej únie. Slovenská koruna sa v novembri 2005 po utajených rokovaníach slovenských a európskych autorít stala súčasťou európskeho systému výmenných kurzov ERM II. Minimálne dvojročný pobyt domácej meny v systéme je totiž jednou zo základných podmienok na prijatie eura. Pôvodne bola centrálna parita, teda hodnota, od ktorej sa rámci ERM II kurz koruny voči euru môže pohybovať najviac do 15 % oboma smermi, stanovená na 38,455 SKK/EUR. Silné posilňovanie koruny však viedlo k posunu parity v marci 2007, a to zhruba o 8,5 % nadol na úroveň 35,4424 SKK/EUR. Ani pri tejto úrovni sa však kurz nezastavil a koruna ďalej posilňovala. Slovenská mena sa pritom v stanovených hraniciach udržala po celé dva roky, aj keď centrálna banka niekoľkokrát intervenovala proti jej posilňovaniu, ale aj oslabovaniu. Významnejšou krízou koruna prešla iba v lete 2006, keď otázna politická podpora zavedenia eura od novej vlády zapríčinila jej prudké oslabenie, proti ktorému zasahovala priamo na trhu Národná banka Slovenska. Po deklarácii premiéra Roberta Fica o jednoznačnej podpore vstupu Slovenska do eurozóny sa však situácia upokojila a koruna opäť nastúpila na trend posilňovania. Úroveň centrálnej parity sa podľa očakávaní ekonómov posúvala ešte raz. Stalo sa tak, netradične v polovici týždňa, v stredu 28. mája 2008 po zatvorení trhov, keď sa prudko posilňujúca slovenská mena približovala k spodnej hranici pásma v ERM II, pri ktorej dosiahnutí by

podľa pravidiel systému musela Národná banka Slovenska ale aj Európska centrálna banka intervenovať na oslabenie koruny. Európske autority vtedy posunuli stredový kurz v rámci systému ERM II práve až na dovtedajšiu spodnú hranicu pásma, teda 30,1260 SKK/EUR, pričom slovenská koruna túto úroveň nikdy predtým nedosiahla. Premiér Robert Fico posunutie parity o 15 % potom niekoľkokrát označil za veľký úspech. Nová parita sa už medzi odborníkmi často považovala aj za úroveň konverzného kurzu. Po začlenení koruny do systému ERM II sa pri oficiálnom plánovanom termíne zavedenia eura od januára 2009 začali slovenské zodpovedné inštitúcie usilovať predovšetkým o zabezpečenie plnenia ďalších maastrichtských kritérií, ktorými sú fiškálne kritérium, kritérium cenovej stability a kritérium stabilných úrokových sadzieb. Najväčšie otázky dlhodobo viseli nad udržateľnosťou inflácie, teda cenovou stabilitou. Zo strany Slovenska bola kritizovaná predovšetkým samotná formulácia kritéria, podľa ktorého dvanásťmesačná priemerná inflácia nesmie prekročiť priemernú úroveň rastu cien troch krajín Európskej únie s najnižšou infláciou o viac ako 1,5 percentuálneho bodu. Ale nakoniec Slovensko zvládlo aj túto prekážku. Najmenej problémovým kritériom bola už od začiatku príprav Slovenska na vstup do eurozóny stabilita dlhodobých úrokových sadzieb. Tie boli v marci 2008 pri hodnotení plnenia kritérií na Slovensku na úrovni 4,5 %, teda o dva percentuálne body nižšie, ako maximálne povoľujú pravidlá Maastrichtu. Všetky tieto dáta napokon zanalyzovali vo svojich konvergenčných správach Európska komisia a Európska centrálna banka. Zverejnili ich 7. mája 2008 a skonštatovali, že Slovensko plní maastrichtské kritéria udržateľne a komisia odporučila vstup krajiny do eurozóny. Práve konvergenčná správa komisie sa pritom považuje za rozhodujúci dokument na ceste krajiny do eurozóny, rozhodnutia v ďalších európskych inštitúciách sa považujú za viac-menej formálne. Takto 17. júna 2008 podporil vstup Slovenska do eurozóny Európsky parlament, ktorý v celom procese zohráva len konzultačnú úlohu a o dva dni neskôr aj politickí lídri krajín Európskej únie na summite Európskej rady v Bruseli. Sériu formálnych rozhodnutí ukončilo práve rokovanie Ecofinu 8. júla 2008, čím bolo Slovensko definitívne schválené za 16-teho člena eurozóny. (<http://www.24hod.sk/clanok-67555-slovensko-splnilo-kriteria-pre-euro-s-rezervou.html>)

1.4 Riadenie hospodárskej a menovej únie

Podobne ako jednotný trh, HMÚ nepredstavuje konečný cieľ. Je to nástroj na napomáhanie cieľom Európskej únie – najmä vyváženému a udržateľnému hospodárskemu rastu a vysokej zamestnanosti. Činnosť a inštitúcie HMÚ boli od počiatku určené

na podporovanie týchto cieľov prostredníctvom riadenia menových a hospodárskych aspektov Eurozóny. (Európska komisia, 2007)

1.4.1 Inštitúcie HMÚ

Po vstupe do EMU (Hospodárskej a menovej únie, HMÚ) jednotlivé účastnícke štáty sa vzdajú svojej menovej suverenity. Zodpovednosť za jednotnú menovú politiku bude zverená Európskemu systému centrálnych bánk (ESCB), ktorý sa skladá z Európskej centrálnej banky (ECB) a národných centrálnych bánk členských štátov Európskej únie (viď príloha č.1, schéma č.1).

- **Európska centrálna banka ECB** je ústrednou bankou ESCB a jej riadiace orgány sú súčasne riadiacimi orgánmi ESCB. Najvyšším riadiacim orgánom ECB je **Riadiaca rada (Governing Council)**, ktorá určuje menovú politiku, rozhodnutia týkajúce sa strednodobých menových cieľov, kľúčových úrokových mier a devízových rezerv ESCB. Tvoria ju členovia **Výkonného výboru** a guvernéri centrálnych bánk účastníckych členských štátov. **Výkonný výbor** sa skladá z prezidenta ECB, viceprezidenta a maximálne štyroch ďalších členov. Pokiaľ sa nebudú všetky členské štáty zúčastňovať na EMU, bude fungovať aj tretí orgán ECB, a to **Generálna rada (General Council)**. Bude ju tvoriť prezident, viceprezident ECB a guvernéri všetkých centrálnych bánk EÚ.
- **Národné centrálné banky EMU** zostali právnickými osobami podľa národného zákonodarstva a sú súčasťou ESCB a konajú v súlade s pokynmi ECB. Sú zbavené individuálnej zodpovednosti za menové politiky a ich úloha je obmedzená iba na zabezpečovanie operatívnych úloh systému. (Beňová E. a kol., 2007)

1.4.2 Eurosystem a jeho nástroje

Eurosystem tvorí ECB a národné centrálné banky krajín, ktoré prijali euro. Eurosystem i ESCB budú existovať paralelne dovtedy, kým sa všetky členské štáty EÚ nestanú členmi Eurozóny. (<http://www.ecb.int/ecb/orga/escb/html/index.sk.html>)

Aby Eurosystem dosahoval svoje ciele, má k dispozícii súbor nástrojov menovej politiky: uskutočňuje **obchody na voľnom trhu**, poskytuje **automatické operácie** a vyžaduje, aby úverové inštitúcie tvorili povinné minimálne rezervy na účtoch v Eurosysteme.

Obchody na voľnom trhu (Open market operations) iniciuje ECB, ktorá tiež rozhoduje o nástroji, ktorý sa má použiť, ako aj o podmienkach na jeho vykonanie. Eurosystem má k dispozícii päť typov nástrojov na uskutočnenie obchodov na voľnom trhu:

- *reverzné obchody* (realizovateľné na základe dohôd o spätnom odkúpení alebo úverov zabezpečených cennými papiermi),

- *priame obchody,*
- *emisie dlhových cenných papierov,*
- *devízové swapy (výmeny),*
- *prijímanie termínovaných vkladov.*

Automatické operácie slúžia na dodávanie a sťahovanie jednodňovej likvidity, signalizovanie zámerov menovej politiky a ohraničenie jednodňových trhových úrokových sadziieb. Systém **povinných minimálnych rezerv** Eurosystemu sa uplatňuje na úverové inštitúcie v Eurozóne a sleduje predovšetkým cieľ stabilizovania úrokových sadziieb na peňažnom trhu a vytvárania štrukturálneho nedostatku likvidity. (**Bracjun, 2008**)

1.4.3 Pakt stability a rastu

Bol prijatý Európskou radou na Dublinskom summite v decembri 1996, je politickou dohodou, stanovujúcou pravidlá rozpočtového správania a finančnej rozvahy, podporujúcej úspech Hospodárskej a menovej únie (HMÚ). Jeho základom sú konvergenčné kritériá, ktoré musia členské štáty naplniť, aby sa mohli pripojiť k spoločnej mene. Počas úvodných rokov, vedúcich k ustanoveniu Paktu, bolo ich hlavným motorom práve Nemecko, ktoré žiadalo prísnejšie pravidlá. Pakt zaväzuje všetky zúčastnené strany k urýchlenej implementácii procedúry nadmerného deficitu (*excessive deficit procedure - EDP*) v prípade, že niektorá z nich poruší jeho ustanovenia. Procedúra sa uplatňuje, ak suma, vynaložená členským štátom na verejné výdavky prekročí výšku jeho príjmov o 3 percentá HDP. Celkový verejný dlh by navyše nemal prekročiť hranicu 60% HDP krajiny. Členské štáty sú povinné včas oznámiť výšku svojich dlhov Komisii, ktorá túto informáciu odovzdá Rade EcoFin a Výboru pre monetárne záležitosti. Ak krajina vážne poruší protokol, Komisia môže odporučiť Rade, aby proti nemu začala konanie. EDP chráni členské štáty pred konaním v prípade, že ich deficit je „dôsledkom mimoriadnej udalosti mimo kontroly príslušného členského štátu, a ktorá závažným spôsobom postihuje finančnú situáciu celej vlády“.

Pakt oficiálne zastrešuje tri odlišné zložky:

- Politický záväzok všetkých členov implementovať procesu dohľadu nad rozpočtom vhodným spôsobom, a uplatniť tlak na zaostávajúce štáty prostredníctvom uloženia konečných termínov na poskytnutie informácií o rozpočte
- Preventívnu zložku multilaterálneho dohľadu na stav rozpočtu a koordináciu hospodárskych politík. Všetky členské štáty musia Radu informovať o programoch stability a konvergenie

- Vydaním „avis motivé“ (dôvodové stanovisko) smerom k členským štátom, ktoré sú na ceste k porušeniu kritérií ich prinútiť, aby prijali okamžité opatrenia - hrozí, že ak varovaniu nevenujú pozornosť, bude proti nim začatá procedúra nadmerného deficitu. (http://www.euractiv.sk/ekonomika-a-euro/zoznam_liniek/pakt-stability-a-rastu)

1.5 Jednotná mena Euro - vznik fyzickej podoby

Technické detaily, týkajúce sa fyzického zavedenia eura do praxe, boli prerokované v roku 1995 na zasadnutí Európskej rady v Madride, kde sa dohodlo, že mince a bankovky budú dané do obehu najneskôr 1. januára 2002. Na ďalších zasadnutiach Európskej rady sa dosiahli dohody, týkajúcej sa fyzickej podoby mincí a bankoviek jednotnej európskej meny. Symbol jednotnej meny - € - nebol vybraný náhodne. Predstavuje písmeno gréckej abecedy „epsilon“, čo symbolizuje európsku civilizáciu a súčasne ide o písmeno „E“ – čo je chápané ako prvé písmeno z názvu „Európa“. Dve paralelné čiary, ktoré prechádzajú stredom symbolu – majú symbolizovať **silu** a **stabilitu** jednotnej európskej meny.

Čo sa týka mincí, bolo rozhodnuté, že bude existovať 8 euro mincí, ktoré su deminované v nasledujúcich hodnotách: 1, 2, 5, 10, 20 a 50 centov a 1 a 2 euro. Každá minca má určenú jednu lícnu stranu. Na zadnej strane mincí existujú rozdiely, keďže bolo dohodnuté, že ich podobu si budú môcť jednotlivé členské štáty určiť samé. Aj napriek tomu, že mince jednotnej európskej meny sú vzhľadom na svoju zadnú stranu odlišné, možno ich používať už v súčasnosti na území všetkých šestnástich členských štátov z 27 štátov EÚ. Spoločné lícne strany mincí európskej meny majú svoje presne určené symboly, (**vid' príloha č. 2, obrázok č. 1**):

- lícna strana mincí v hodnote 1 a 2 eúr symbolizuje Európu bez hraníc,
- lícna strana mincí v hodnote 10, 20 a 50 centov symbolizuje jednotnú Európu mnohých národov,
- lícna strana mincí v hodnote 1, 2 a 5 centov symbolizuje silné postavenie Európy v celosvetovom meradle.

O bankovkách bolo rozhodnuté, že budú existovať v 7 rôznych denomináciách. Ide o bankovky v hodnote 5, 10, 20, 50, 100, 200 a 500 eúr (**vid' príloha č. 2, obrázok č.2**). Bankovky sa líšia od seba jednak farbou, ako aj veľkosťou. Na rozdiel od mincí, bankovky jednotnej meny sú jednotné pre všetky členské štáty Európskej menovej únie. Dizajn bankoviek symbolizuje architektonické kultúrne dedičstvo. Definitívna podoba bankoviek jednotnej meny bola dohodnutá na zasadnutí Európskej rady v decembri 1996 v írskom Dubline. (**Sipko, 2004**)

1.5.1 Výhody Eura

Zavedením eurobankoviek a euromincí 1. januára 2002 sa zjednodušilo cestovanie v rámci Eurozóny. Ceny tovarov a služieb sa dajú priamo porovnávať a vo všetkých krajinách možno platiť tými istými peniazmi.

Zavedením eura došlo v Eurozóne k eliminácii nákladov spojených s devízovými transakciami a k odstráneniu devízových rizík, ktoré v minulosti brzdili hospodársku súťaž medzi jednotlivými štátmi. Väčšia konkurencia zvyšuje pravdepodobnosť čo najefektívnejšieho využívania dostupných prostriedkov. Jednotná mena zjednodušuje investičné rozhodnutia, pretože na výnosy z investícií v rôznych krajinách Eurozóny už nemajú vplyv kurzové výkyvy.

Zavedenie eura bolo významným krokom aj k integrácii finančných trhov v Eurozóne, ktorá bude aj naďalej ovplyvňovať štruktúru hospodárstva Eurozóny. Prínosy integrácie vidno v menšom či väčšom rozsahu vo všetkých častiach finančnej štruktúry:

- plne integrovaný medzibankový peňažný trh Eurozóny,
- integrovaný, rozvinutý a likvidný trh s dlhopismi denominovanými v eurách, ktorý ponúka široké možnosti investícií a financovania,
- čoraz jednotnejší akciový trh Eurozóny,
- početnejšie domáce i cezhraničné fúzie a akvizície bánk v rámci Eurozóny.

Rozvinutosť a kvalita integrovaného finančného trhu podporuje financovanie hospodárskeho rastu a tým aj tvorbu pracovných miest. Ľudia majú pri plánovaní sporenia a investícií oveľa viac možností. Firmy majú na financovanie svojho podnikania k dispozícii obrovský kapitálový trh a nové finančné nástroje, ktoré im umožňujú chrániť sa pred rôznymi finančnými rizikami a zlepšiť riadenie svojich investícií. **(Európska centrálna banka, 2006)**

1.5.2 EURO versus USD

Jednotná európska mena je potencionálnym nebezpečenstvom pre americký dolár, ktorý je dnes hlavnou svetovou rezervnou menou a najvýznamnejšia zúčtovacia jednotka medzinárodných obchodných transakcií. EUR bude menou, ktorej ekonomická báza bude o 12 % väčšia ako báza USA za predpokladu, že všetky členské krajiny Európskej únie budú od roku 1999 obchodovať v EUR. Európska únia sa podieľa 19 % na svetovom exporte (bez obchodov vo vnútri EÚ), zatiaľ čo USA 16 %. Oba argumenty v prospech EUR však nezaručujú, že nová mena bude mať v denominovaných transakciách rovnakú váhu ako dolár. Pre porozumenie tomuto fenoménu je nutné analyzovať faktory, ktoré určujú „internacionalizáciu“ určitej meny.

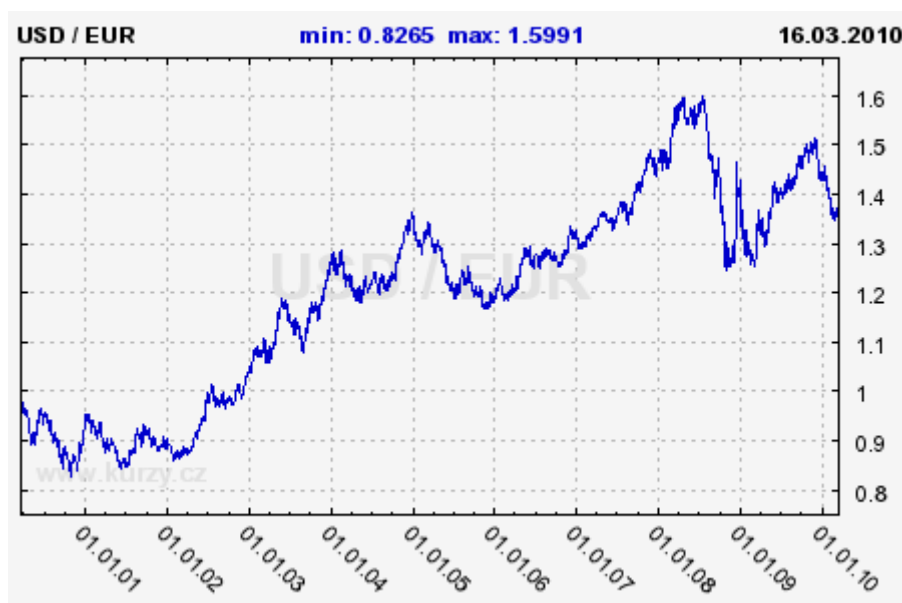
Týmito faktormi sú:

- **použitie danej meny ako zúčtovacej jednotky v obchodoch s tovarmi a službami,**
- **použitie meny ako oficiálnej devízovej rezervy,**
- **použitie meny vo finančných operáciách.**

Potenciál pre použitie EUR ako hlavnej zúčtovacej jednotky pre obchodné transakcie teda do budúcnosti existuje. I keď nie automaticky. Americký dolár je dnes jedinou hlavnou menou, ktorá prevyšuje svojou úlohu vo svetovom obchode ekonomickú váhu USA. Viac než 60 % svetového exportu je denominovaných v americkom dolári, zatiaľ čo podiel USA na svetovom exporte je 12 %. Oproti tomu 30 % svetového exportu je denominovaných v menách, ktoré sú súčasťou EMS.

Z toho plynie záver, že vysoký podiel na svetovom obchode ešte nevedie k „internacionalizácii“ danej meny. (Drdla – Rais, 1999)

Graf vývoja kurzu mien americký dolár (USD) a euro (EUR) od 18.03.2000 do 16.3.2010

Zdroj: www.kurzy.cz

(<http://www.euroekonom.sk/aktuality/kurzy-cudzia-mena-eur/kurz-usd-eur/>)

1.5.3 Základné údaje o Eurozóne

Eurozóna - zemepisná oblasť krajín Európskej únie, ktorých spoločnou menou je euro. Vznikla pred deviatimi rokmi, keď Európska centrálna banka (ECB) prebrala zodpovednosť za menovú politiku od národných centrálnych bánk jedenástich členských štátov únie. Nevyhnutnou podmienkou pre vstup do Eurozóny pre krajiny je splnenie maastrichtských kritérií. (<http://ekonomika.sme.sk/c/3864794/potvrdene-brusel-dal-euru-na-slovensku-zelenu-euro-stoji-menej-ako-32-korun.html#ixzz0fb29CdXe>)

Jednotlivé krajiny, ktoré v súčasnosti tvoria Eurozónu, boli pred vstupom do tejto skupiny relatívne otvorenými ekonomikami. Teraz sú však súčasťou oveľa väčšej samostatnejšej ekonomiky, ktorej parametre je možné lepšie porovnávať s väčšími ekonomikami, ktoré sú napríklad Spojené štáty či Japonsko. Eurozóna je jedna z najväčších svetových ekonomík. V roku 2004 jej obyvateľstvo predstavovalo 312 miliónov ľudí. Európska únia má v súčasnosti 27 členských štátov a žije v nej vyše 460 miliónov ľudí. **(Európska centrálna banka, 2006).**

Postupná realizácia EMU (*Hospodárskej a menovej únie*) zjednodušila otvorenie sa jednotného trhu. Napriek nepokojnej situácii vo svete (krízy trhov s cennými papiermi, teroristické útoky, vojna v Iraku) sa eurozóna vyznačovala stabilitou a predvídateľnosťou, ktoré sú potrebné pre investorov a spotrebiteľov. Dôvera európskych občanov k euru sa zvýšila úspešným a rýchlym zavedením mincí a bankoviek počas prvej polovice roku 2002. Ľudia teraz môžu priamo porovnávať ceny v jednotlivých krajinách Európy a oceňujú možnosť oveľa jednoduchšieho nakupovania v eurozóne. **(Rumanovská – Fekete – Belicová, 2006)**

1.5.5 Postup európskych inštitúcií pri prijímaní nového člena Eurozóny

Podľa článkov 121 – 123 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva:

1. ECB a Európska komisia vypracuje konvergenčnú správu, ktorá hodnotí plnenie maastrichtských kritérií. Konvergenčná správa sa vypracuje na žiadosť krajiny alebo každé dva roky.
2. Komisia navrhne Rade, aby zrušila členskému štátu výnimku, a teda ho prijala za člena eurozóny.
3. Rada prekonzultuje návrh Komisie s Európskym parlamentom.
4. Rada, v zložení hláv štátov alebo vlád, prediskutuje návrh Komisie (rokovanie Rady v zložení členov Európskej rady).
5. Rada (pravdepodobne v zložení ministrov financií) rozhodne kvalifikovanou väčšinou o zrušení výnimky (po schválení Ústavnej zmluvy tak bude môcť Rada rozhodnúť iba po odporúčaní prijatom kvalifikovanou väčšinou členov eurozóny – na rozhodnutie budú mať tieto krajiny šesť mesiacov).
6. Rada na návrh Komisie a po konzultácii s ECB, rozhodne o konverznom kurze (koruny na euro). Rada rozhoduje jednomyselne, v zložení členov eurozóny a vstupujúceho štátu.

7. Rada zmení a doplní niektoré Nariadenia týkajúce sa eura (1103/97 o určitých ustanoveniach týkajúcich sa zavedenia eura a 974/98 o zavedení eura). (**Národný plán zavedenia eura v SR, NBS, 2008**)

Členské štáty EU-27, ktoré vstúpili do hospodárskej únie, z nich vstúpilo následne do menovej únie a teda do eurozóny 16 krajín:

Fínska republika – 1.1.1999 (členský štát od roku 1995, hotovostné euro od r.2002)

Francúzsko - 1.1.1999 (zakladajúci člen.štát EU v r.1957, hotovostné euro od r.2002)

Malta- rok 2008 (členský štát od roku 2004)

Nemecko - 1.1.1999 (zakladajúci člen.štát EU v roku 1957, hotovostné euro od r.2002)

Holandsko -1.1.1999 (zakladajúci člen.štát EU v roku 1957, hotovostné euro od r.2002)

Belgicko -1.1. 1999 (zakladajúci člen.štát EU v roku 1957, hotovostné euro od r.2002)

Luxembursko -1.1. 1999 (zakladajúci člen.štát EU v roku 1957, hotovostné euro od r.2002)

Írsko – 1.1.1999 (členský štát od roku 1973, hotovost.euro od r. 2002)

Rakúsko -1.1.1999 (členský štát od roku 1995, hotovostné euro od r. 2002)

Taliansko - 1.1. 1999 (zakladajúci člen.štát EU v roku 1957, hotovostné euro od r.2002)

Španielsko -1.1. 1999 (člen.štát EU od roku 1986, hotovostné euro od r.2002)

Portugalsko – 1.1. 1999 (člen.štát EU od roku 1986, hotovostné euro od r.2002)

Slovinsko – 1.1. 2007 (členský štát od roku 2004)

Cyperská republika - 1.1. 2008 (členský štát od roku 2004)

Grécka republika - rok 2001 (člen.štát EU v roku 1981, hotovostné euro od r.2002)

Slovenská republika - 1.1. 2009 (členský štát od roku 2004)

- **neprijali euro**: Spojené kráľovstvo, Švédske kráľovstvo

- **plánuje prijať**: Bulharsko, Česká republika, Dánsko, Estónsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Poľsko, Maďarsko, Rumunsko.

- **kandidátske krajiny do EÚ**: Bývalá juhoslovanská republika Macedónsko, Chorvátsko, Turecko. (<http://www.euromena.sk/eurozona/9418s>)

So súhlasom Európskeho spoločenstva je euro legálnym platidlom aj v niektorých krajinách, ktoré nie sú členom EÚ. Ide o malé krajiny, ktoré ani pred zavedením eura nepoužívali svoju vlastnú menu. Patrí sem San Marino, Monako a Vatikán. Na základe dohody s Európskym spoločenstvom tieto tri krajiny razia mince so svojou vlastnou národnou stranou. Bez formálnej dohody však euro používajú aj ďalšie európske krajiny: Kosovo, Čierna Hora a Andorra. (<http://www.government.gov.sk/index.php?ID=4028>)

1.6 Vstup SR do HMÚ

Vstupom do EÚ sa stalo Slovensko členom Hospodárskej a menovej únie, pričom z plnenia niektorých záväzkov člena menovej únie bude mať dočasnú výnimku. Predpokladá sa, že po splnení príslušných (maastrichtských) konvergenčných kritérií bude táto výnimka zrušená a Slovensko sa stane členom zóny s jednotnou menou. Vláda SR vo svojom programovom vyhlásení vyjadrila odhodlanie vytvoriť do roku 2006 predpoklady na splnenie maastrichtských kritérií. Národná banka Slovenska viackrát deklarovala, že podporuje vstup do menovej únie v najneskoršom možnom čase. **(Balko, 2006)**

1.6.1 Slovenská republika a vstup do Eurozóny

Podmienkou členstva v Eurozóne je, aby krajina bola pripravená prijať jednotnú menu euro a aby bola schopná plniť záväzky vyplývajúce z Paktu stability a rastu. Formálnou podmienkou pripravenosti krajiny na prijatie jednotnej meny je splnenie nominálnych konvergenčných kritérií, tzv. maastrichtských kritérií. **(vid' tabuľka č. 1, príloha č. 1 - Plnenie maastrichtských kritérií v krajinách V4)**. Za odštartovanie odbornej diskusie o vstupe SR do Eurozóny možno považovať materiál Ministerstva financií SR a Národnej banky Slovenska „Stratégia prijatia eura v Slovenskej republike“, ktorý vláda SR schválila dňa 12. marca 2003. Po úvahách o vstupe do Eurozóny je potrebné si uvedomiť, že splnenie nominálnych konvergenčných kritérií musí byť trvalo udržateľné. **(Sipko, 2004)**

1.7 Zavedenie eura na Slovensku

Slovenská republika sa ku krajinám Eurozóny pripojila od 1. januára 2009. Cieľ zaviesť euro na Slovensku od 1. januára 2009 stanovila stratégia prijatia eura v SR, schválená vládou ešte v septembri 2004. Podrobne proces príprav na tento krok upravil následne Národný plán zavedenia eura v SR. **(vid' tabuľka nižšie - Harmonogram prijatia eura na SR)**. (<http://finweb.hnonline.sk/c1-39677370-slovensko-si-preslo-cestu-k-novej-mene>)

1.7.1 Zásady pri zavedení eura v Slovenskej republike

Národný plán zavedenia eura stanovil základné zásady zavádzania eura:

- **Scenár Big – Bang** (*Velký tresk*) – zákonným platidlom sa od 1.1.2009 stane euro. Slovenské eurové mince budú platné vo všetkých krajinách eurozóny a taktiež eurové mince iných krajín budú platné na Slovensku. Bankovky sú v celej eurozóne rovnaké. V bezhotovostnom obehú sa od 1.1.2009 bude výlučne používať euro.

- **Krátky duálny obeh do 16.1.2009** – počas neho sa na Slovensku bude môcť platiť aj korunovými bankovkami a mincami, ktoré budú postupne sťahované z obehu. Po skončení duálneho obehu bude zákonným platidlom na území Slovenskej republiky len euro.
- **Konverzný kurz určený Radou EÚ** – pri prevode korunových hodnôt na eurá k 1.1.2009 sa môže použiť len konverzný kurz, ktorý bude neodvolateľne stanovený Radou EÚ. Konverzný kurz bude stanovený koeficient so šiestimi platnými číslicami (1 EUR = XX.XXXX SKK).
- **Kontinuita kontraktov** – zavedenia eura neovplyvní platnosť zmlúv a iných právnych nástrojov. Pri konverzii korunových hodnôt na eurá nemôžu byť účtované žiadne poplatky s tým spojené. V osobitných prípadoch, ktoré stanoví zákon bude zaokrúhľovanie presnejšie a to na najbližší eurocent.
- **Nepoškodiť občana** – zavedenie eura nesmie poškodiť občanov a spotrebiteľov. Poplatky občanov a dane by sa mali prednostne zaokrúhľovať nadol, platby občanom by sa mali prednostne zaokrúhľovať nahor. Hodnoty zaokrúhlené v prospech občanov budú upravené na celých 10 centov.
- **Zabrániť neopodstatnenému zvýšeniu cien a vnímanej inflácii** – vývoj cien bude monitorovaný a pravidlá prepočtu a zverejňovania cien budú kontrolované.
- **Minimalizácia nákladov** – náklady, ktoré pri príprave zavedenia eura vzniknú, si hradí každý subjekt sám. Platí to rovnako pre súkromný ako aj verejný sektor.
- **Ponechanie vecnej a finančnej zodpovednosti** – orgány štátnej správy a samosprávy budú zodpovedné za prípravu vecne príslušných právnych predpisov. **(Zimková, 2008)**

1.7.2 Duálne zobrazovanie cien

Najneskôr mesiac od stanovenia konverzného kurzu budú obchodníci povinní zobrazovať na cenovkách sumy v korunách aj eurách, čo by malo spotrebiteľom uľahčiť porovnanie cien v oboch menách. Duálne zobrazovanie bude po 12 mesiacoch od prijatia eura dobrovoľné. Okrem cien v obchodoch sa dvomi sumami budú uvádzať aj ďalšie peňažné čiastky. Ceny budú prepočítané podľa konverzného kurzu a zaokrúhlené na najbližší eurocent. (<http://ekonomika.sme.sk/c/3864794/potvrdene-brusel-dal-euru-na-slovensku-zelenu-euro-stoji-menej-ako-32-korun.html#ixzz0fb29CdXe>)

Harmonogram prijatia eura na SR

1. etapa – po vstup do ERM II ukončená	
Do 25. 11. 2005	Absolvovanie prístupových procedúr do ERM II s orgánmi EU
2. etapa – členstvo v ERM II do rozhodnutia o prijatí SR do eurozóny	
28. 11. 2005	Vstup do ERM II
Máj 2008	Správy o konvergencii Európskej komisie a ECB
Máj – jún 2008	Hodnotiaca procedúra v európskych inštitúciách
Júl 2008	Rozhodnutie Rady EÚ o zrušení výnimky
Júl 2008	Stanovenie konverzného kurzu SKK/EUR Radou EÚ
3. etapa – medzi rozhodnutím o prijatí SR do eurozóny a samotným vstupom	
Júl – december 2008	Zabezpeč. potreb. množstva eurových bankoviek a razba mincí pre hotovostný obeh SR
September – december 2008	Predzásobovanie komerčných bánk eurovým obeživom
November – december 2008	Predzásobovanie maloobchodného sektora eurovým obeživom
August 2008 – december 2009	Povinné duálne zobrazovanie cien
Do konca decembra 2008	Konverzia bankomatov, automatov a iných zariadení fungujúcich na mince alebo bankovky
4. etapa – po vstupe do eurozóny	
August 2008 – 31. december 2009	Povinné duálne zobrazovanie cien
1. január 2009	Vstup do eurozóny
Do 16. januára 2009	Duálny obeh: výmena korunovej hotovosti za euro
Od 17. januára 2009	Pokračovanie výmeny starého korunového obeživa za eurové bankovky
Do júna 2010	Odporúčané duálne zobrazovanie cien

(Národný plán zavedenia eura v SR, NBS, 2008)

1.8 Inštitucionálne zabezpečenie zavedenia eura v SR

Národným koordinátorom zavedenia eura v SR je Ministerstvo financií SR. Na príprave Národného plánu zavedenia eura okrem Národnej banky Slovenska, úzko spolupracovali Ministerstvo hospodárstva SR, Ministerstvo spravodlivosti SR, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstvo vnútra SR, Úrad vlády SR, Asociácia bánk, Združenie miest a obcí SR, Protimonopolný úrad SR, Štatistický úrad SR, Úrad pre finančný trh, Slovenská obchodná a priemyselná komora, Slovenský rozhlas, Slovenská televízia, Slovenská obchodná inšpekcia, Sociálna poisťovňa a ďalšie prizvané organizácie. Všetky uvedené inštitúcie pokračujú v prípravných prácach zavádzania eura a ich najvyšší predstavitelia tvoria Národný koordináčny výbor. V decembri 2005 vznikol post Vládneho splnomocnenca pre zavádzanie eura na Slovensku.

Národný koordináčny výbor zavedenia eura na Slovensku je najvyšším riadiacim a koordináčnym orgánom pri príprave zavedenia eura. Odborné podklady k jednotlivým

otázkam prechodu slovenského hospodárstva na euro pripravujú pracovné výbory, ktoré sú zodpovedné najmä za:

- riešenie otvorených otázok v ich odbornej oblasti a predkladanie návrhov Výboru a národnému koordinátorovi,
- štvrtročné predkladanie čiastkových správ o plnení Národného plánu NKV,
- koordináciu plnenie tých úloh, ktoré sú na seba závislé. **(Šramko, 2006)**

1.8.1 Zhrnutie úloh jednotlivých sektorov pri zavádzaní eura

Úlohy Národnej banky Slovenska sa dotýkajú nasledujúcich oblastí:

- Výmena obeživa,
- Tuzemský platobný systém (SIPS),
- Európsky platobný systém (TARGET 2),
- Zásady konverzie menovitých hodnôt cenných papierov v centrálnom depozitári cenných papierov a na burze cenných papierov,
- Kontinuita trhových indexov (BRIBOR a SKONIA) a hlavnej úrokovej sadzby NBS,
- Prechod kompetencii menovej politiky na Európsku centrálnu banku.

(Príloha č. 3, schéma č. 1 - Výmena obeživa počas eurokonverzie)

Úlohy bankového sektora môžeme stručne vymedziť nasledovne:

- Účasť na konverzii platobných systémov,
- Duálne oceňovanie a duálne výpisy,
- Konverzia klientských účtov, úverových produktov, akreditívov, záruk a šekov presne podľa konverzného kurzu,
- Automaticky k 1.1.2009,
- Dodržanie kontinuity kontraktov (zachovanie úrokových sadzieb),
- Zmeny nastavenia platobných kariet,
- Zmeny v elektronickom bankovníctve.

Úlohy podnikov v nasledujúcich okruhoch:

- Transformácia informačných systémov, aby boli schopné fungovať v eurách,
- Príprava v maloobchode na – duálne oceňovanie a duálny obeh,
- Vzdelávanie pracovníkov,
- Účtovníctvo a výkazníctvo,
- Základné imanie, podiely, akcie,
- Individuálne podnikové plány na zavedenia eura.

(Zimková, 2008)

1.9 Legislatívne zmeny

Aby bolo možné zaviesť euro ako zákonné platidlo Slovenskej republiky, je nutné prijať ucelený systém všeobecne záväzných právnych predpisov v jednotlivých oblastiach právneho poriadku SR. Pôjde o tri hlavné skupiny legislatívnych opatrení:

- Generálny zákon s názvom – „Zákon o niektorých opatreniach súvisiacich so zavedením eura ako zákonného platidla v Slovenskej republike“, zastreší legislatívu všeobecného charakteru.
- Zákony novelizované pred zavedením eura (zákon o bankách, zákon o NBS, o platobnom styku, o cenných papieroch, ...)
- Zákony, ktoré nebudú novelizované pred 1.1.2009, ale ich výklad bude usmerňovaný Generálnym zákonom. (**Národný plán zavedenia eura v SR, 2008**)

1.10 Porovnanie krajín V4 na ceste k euru

Keď pred štyrmi rokmi vstupovali Česko, Poľsko, Maďarsko a Slovensko do EÚ, plánovali ich vlády prijatie eura zhruba do šiestich rokov. Prvé tri z nich však museli, rovnako ako pobaltské krajiny, svoje ambiciózne plány postupne opustiť pre neplnenie konvergenčných kritérií, hlavne pre vysoké rozpočtové deficity a infláciu. Rast cien bol taktiež poslednou hrozbou vstupu Slovenska do eurozóny v januári 2009. Z najnovšieho odporúčenia Európskej komisie (EK) však vyplýva, že Slovensko je na prijatie eura už úplne pripravené. Česko, Poľsko a Maďarsko zatiaľ neplnia všetky kritériá na vstup do Európskej menovej únie (EMÚ), a to ani nominálne. Ani keď budú požadované makroekonomické ukazovatele zodpovedať limitom, nebudú mať tieto krajiny vyhrané. Únia totiž posudzuje i takzvanú udržateľnosť daného ukazovateľa, teda schopnosť krajiny udržať dobré výsledky i v budúcnosti.

1.10.1 Porovnanie ČR, Maďarska, Poľska a Slovenska na ceste k euru

SLOVENSKO: Pre rýchlu cestu do eurozóny sa rozhodlo za predchádzajúcej vlády premiéra Mikuláša Dzurindu, ktorého kabinet schválil v septembri 2004 stratégiu prijatia eura, v ktorom počítal s rokom 2009. V júli 2005 prijala vláda Národný plán zavedenia eura, a ten istý rok v novembri krajina prekvapivo vstúpila do režimu výmenných kurzov ERM-II. Po nástupe novej vlády a počiatočných nejasných vyjadreniach nakoniec premiér Robert Fico potvrdil cieľ prijať euro v roku 2009. Tento rok v marci Slovensko oznámilo, že splnilo

nominálne všetky kritériá vstupu, a požiadalo EK o hodnotenie, či je dostatočne pripravené. Zároveň však prieskumy ukazovali rastúce obavy obyvateľstva zo spoločnej meny.

ČR: Zatiaľ čo predchádzajúca vláda predpokladala prijatie eura v roku 2010, v roku 2006 už musela ČR tento termín opustiť vzhľadom na príliš vysoký deficit verejných rozpočtov. Národný plán zavedenia eura v Česku z marca 2007 smeroval k roku 2012, ale konkrétny dátum neuviedol, rovnako ako žiadny termín nezmieňuje ani aktualizovaná verzia plánu z minuloročného novembra. Podľa vyjadrenia premiéra Mirka Topolánka zo začiatku tohto mesiaca prijme ČR euro vtedy, keď to bude výhodné pre ekonomiku a pre občanov. Guvernér ČNB Zdeněk Tůma začiatkom roka uviedol, že ČR by mohla prijať euro pokojne až v roku 2019. Z konvergenčných kritérií má v súčasnosti Česko problém najmä s infláciou, pri ktorej sa v predchádzajúcich troch rokoch síce do limitu vošlo, ale podľa odhadu pre tento rok by už kritérium nesplnilo. Len tesne sa pohybuje pod hranicou podmienky rozpočtového deficitu a nie je ani v systéme výmenných kurzov ERM-II. Vzhľadom na trend posilňovania koruny by mohla byť plnená požiadavka neodchyľovania sa od centrálnej parity v ERM-II.

MAĎARSKO: K otázke prijatia eura sa vyjadrovalo veľmi ambiciózne a tvrdilo, že všetky kritériá pre zavedenie európskej meny bude spĺňať v roku 2008 (v takom prípade by mohlo zaviesť euro v roku 2010). Cieľový dátum však musela vláda v roku 2006 zrušiť, pre neplnenie konvergenčných kritérií, z ktorých zatiaľ neplní ani jedno.

POĽSKO: Keď vstupovalo pred štyrmi rokmi do EÚ, predpokladala vláda prijatie eura od roku 2009. Nasledujúca vláda na čele so stranou Právo a spravodlivosť (od novembra 2005) však vyškrtla vstup do eurozóny zo zoznamu priorít a prezident Lech Kaczyński v roku 2006 dokonca vyhlásil, že by rád usporiadal referendum, pretože prijatím eura podľa neho krajina stratí časť svojej suverenity. Obozretného postupu sa drží i súčasná vláda, podľa ktorej je treba najskôr ekonomiku na tento krok dobre pripraviť. Premiér Donald Tusk však vidí ako pravdepodobný dátum prijatia eura rok 2012. Podľa údajov za rok 2007 Poľsko nominálne spĺňa konvergenčné kritéria pre infláciu, deficit verejných rozpočtov a verejného dlhu, pričom pri inflácii sa do limitu zmestí len tesne. Na hranici sa krajina pohybuje i pri stabilite dlhodobých úrokových sadzieb a nie je zatiaľ členom systému ERM II. (<http://ekonomika.sme.sk/c/3865229/porovnanie-krajin-v4-na-ceste-k-euru.html#ixzz0fblkqqDr>)

1.11 Desať rokov fungovania eura v rámci eurozóny

Behom desiatich rokov zaznamenala eurozóna tieto významné udalosti týkajúce sa jednotnej meny – eura:

- špekulatívna bublina na trhu informačných a komunikačných technológií (roky 1999 - 2000);
- hospodárska recesia či stagnácia (v rôznych euróskych ekonomikách sa prejavila rôzne) v dôsledku prasknutia vyššie uvedenej bubliny (roky 2001 až zhruba do 2004);
- vlna extrémne voľnej menovej politiky ako odpoveď Európskej centrálnej banky na túto stagnáciu;
- bublina na trhu s nehnuteľnosťami, ktorá bola dôsledkom voľnej menovej politiky a nízkych úrokových sadzieb (zhruba roky 2004 - 2008);
- zároveň rýchly priemyselný rast hnaný úverovou expanziou – táto expanzia avšak nebola rovnovážna a zdravá, ako sa ukazuje v rokoch 2008 – 2009;
- dočasný pokles nezamestnanosti na dlhodobé minimum, okrem dočasných (rekordné minimum boli dosiahnuté v rôznych európskych krajinách v priebehu rokov 2006 – 2008);
- prasknutie realitnej bubliny, prudký pokles objemu poskytovaných úverov, náhly pokles priemyselnej výroby, finančná kríza spojená s pádom mnohých významných bánk a nutnosť miliardových dotácií, pokles medzinárodného obchodu i súkromnej spotreby, prudké zhoršenie stavu verejných financií, znižovanie kreditných ratingov niektorých členov eurozóny....(2008 - ???) **(Kohout, 2009)**

Uplynulo teda už desať rokov a nič nie je realite vzdialenejšie ako stabilný a zdravý makroekonomický rámec v rámci eurozóny. Euro neposkytlo stabilitu. Naopak, stalo sa samé zdrojom nestability. Pre porovnanie miery rastu nestability si spomenieme na rok 1992 a menovú krízu vo Veľkej Británii. Vtedy bol špekulatívny útok Georga Sorosa na fixný kurz britskej libry považovaný za veľký stres a krízovú udalosť s nepredstaviteľnými následkami. Vo svetle nedávnych udalostí však vtedajšia menová kríza vyzerá ako maličkosť. Vtedy pomohla devalvácia britskej meny exportnému priemyslu.

Problémy neboli zďaleka také viditeľné, keď v Európe prebiehala mohutná úverová expanzia. Hospodársky rast hnaný rastúcim zadĺžením problémy s flexibilitou celkom úspešne maskoval až do roku 2008. Írsko, Španielsko a iné okrajové ekonomiky eurozóny sa skôr stretávali s infláciou. Inflácia bola spôsobená tým, že Európska centrálna banka dodržiavala

väčšinou veľmi expanzívnu politiku nízkych úrokových sadzieb, ktorá vyhovovala stagnáciou postihnutému Nemecku. V Írsku a Španielsku sa však veľmi nízke úrokové sadzby stali niečím na spôsob rastového hormónu. **(Kohout, 2009)**

1.11.1 Grécke problémy ohrozujú euro

Americká ekonomika sa rozbieha a Grécko dostalo nižší rating. Tieto dve hlavné správy poslali euro oproti doláru na trojmesačné minimum. Za jeden deň sa tak európska mena oslabilila o vyše jedno percento. Grécke problémy s vysokými rozpočtovými schodkami ohrozujú euro aj celú eurozónu. Uviedla to Európska komisia v tajnom dokumente. "Kombinácia straty konkurencieschopnosti a rastu štátneho dlhu je v tomto kontexte znepokojujúca," uvádza dokument. Podľa Európskej komisie môže vývoj v Grécku a rast rozdielov medzi krajinami eurozóny "oslabiť dôveru v euro a ohroziť súdržnosť menovej únie". Debaty o prípadnej pomoci navyše komplikuje fakt, že podľa únijných zmlúv členovia eurozóny nemôžu získať priame financovanie schodkov verejnoprávnych subjektov centrálnymi bankami alebo Európskou centrálnou bankou. **(<http://hnonline.sk/financie/c1-39528110-fed-a-grecko-oslabili-euro>)**

Tohtoročný rozpočtový deficit Grécka by mal dosiahnuť 12,7 percenta hrubého domáceho produktu. To je oveľa viac, než miestna vláda rátala a niekoľkonásobne viac, než vyžadujú pravidlá EÚ (tri percentá). Normu 60 percent nespĺňa ani dlh vlády, ktorý je vo výške 113 percent. Atény si navyše vyslúžili kritiku za manipuláciu so štatistikami. Musia kvôli tomu zmeniť metódy ich vypracovávaní. **(http://spravy.pravda.sk/grecke-problemy-ohrozuju-euro-dzc-/sk_ekonomika.asp?c=A100125_152853_sk_ekonomika_p01)**

Existuje síce program spravovaný komisiou, ktorý má na podobné problémy 50 miliárd eur. Je však určený najmä krajinám mimo eurozóny. Únia kvôli kríze z neho poskytla pomoc Maďarsku, Lotyšsku a Rumunsku. Pridávala sa k pomoci MMF. Ak by sa však pomoc mala vyhnúť zahrnutiu pôžičky od MMF, musel by vzniknúť nejaký nový nástroj. Ďalšou možnosťou je zmobilizovanie krátkodobých medzivládnych garancií Grécku niektorými členmi eurozóny, ak by sa podmienky rýchlo zhoršovali. Aténam totiž hrozí, že stratia aj zvyšok dôvery na finančných trhoch a nebudú mať si kde požičať. **(http://spravy.pravda.sk/unia-nechce-aby-clena-eurozony-grecko-potupila-pozicka-od-mmf-pta-/sk_ekonomika.asp?c=A100121_095840_sk_ekonomika_p01)**

2 Cieľ práce

Cieľom mojej diplomovej práce bolo rozobratie témy, ktorá je jednak v súčasnosti veľmi aktuálna a robí sa na ňu množstvo prieskumov a jednak, že sa nás táto téma, ako občanov Slovenska, bytostne dotýka. A tou témou je prijatie eura na území Slovenskej republiky, ako jedného zo 16 členov eurozóny a z 27 členov Európskej únie.

Slovenská republika, po splnení prístupových kritérií – tzv. maastrichtských konvergenčných kritérií, sa od 1. januára 2009 stala členom eurozóny a začala na svojom území používať jednotnú európsku menu – euro. Je to už rok odvtedy, ako sme ju začali využívať a platiť ňou v obchodoch, prípadne za rôzne služby.

V začiatkoch práce som sa zamerala na históriu vzniku Hospodárskej a menovej únie, vznik fyzickej podoby spoločnej európskej meny – eura, pristúpenie Slovenska do menovej únie – vstup do eurozóny, harmonogram prijatia eura, ako aj inštitucionálne a legislatívne zabezpečenie prijatia eura v Slovenskej republike. Prístupový proces Slovenskej republiky do eurozóny a prijatia samotného eura sa realizoval po jednotlivých etapách postupne. Na jednej strane sú etapy dané špecifickými podmienkami Slovenska a na druhej pravidlami pre hodnotenie maastrichtských kritérií.

V ďalšej časti som prostredníctvom môjho dotazníkového prieskumu zisťovala a rozoberala proces zavedenia eura na Slovensku, nie však z ekonomického, politického, či kultúrneho aspektu spoločnej európskej meny, ale z hľadiska sociologického. To znamená, so zameraním na ľudí, ako právoplatných občanov Slovenskej republiky, ktorí boli zasiahnutí najviac zmenou meny zo slovenskej koruny na európsku menu – euro.

Na záver som sa snažila zhrnúť výsledky a postrehy nadobudnuté na základe odpovedí prieskumu, ktorého sa zúčastnilo 180 respondentov v mesiacoch január až február 2010, prevažne z Nitrianskeho a Bratislavského kraja.

3 Metodika práce

Pre spracovanie témy mojej diplomovej práce som mala k dispozícii množstvo prameňov, postupov, údajov a metód, pomocou ktorých som mohla čo najlepšie dospieť k stanoveným cieľom a výsledkom mojej práce. Vzhľadom na rozsiahlu tému práce, bola metodika rozdelená na časti.

V prvej som charakterizovala Hospodársku a menovú úniu (HMÚ), etapy jej vzniku, vymedziť inštitúcie a nástroje HMÚ. Priblížiť vznik jednotnej európskej meny EURO, ako aj upresniť kroky a podmienky vstupu SR do Európskej menovej únie. Použila som pracovné postupy ako:

- preštudovanie dostupnej literatúry, či už domácej alebo zahraničnej, v knižnej forme alebo elektronickej, dostupnej v knižnici SPU v Nitre, alebo použitím vlastných zdrojov,
- taktiež sledovaním problematiky v rôznych médiách – televízia, rozhlas, ale aj v dennej tlači,
- samotné zostavenie koncepcie a určenie cieľa práce,
- výber metódy získavania potrebných informácií a údajov,
- zostavovanie otázok dotazníka a následné rozposielanie alebo uskutočnenie priameho rozhovoru s účastníkmi prieskumu,
- vyhodnotenie dotazníkov a vyvodenie záverov na základe získania poznatkov ako aj celkové zhodnotenie a vyhodnotenie výsledkov prieskumu.

Druhá časť sa zameriava už na konkrétny výskum a cieľ práce – tzn. vyhodnotenie dotazníkov na základe sformulovaných otázok.

Pre účely určitého, či už špecifického výskumu alebo iného sociologického prieskumu, existuje niekoľko druhov výskumných metód. Pre veľké množstvo výhod som si vybrala spomedzi všetkých práve dotazník. Bolo vhodné použiť dotazník, lebo si to nevyžadovalo osobný kontakt, i keď s určitou skupinou osôb, ako boli dôchodci bolo nutné stretnúť sa osobne. Získala som množstvo potrebných údajov, ktoré mi dopomohli urobiť si určitý obraz o tom, ako občania prijali fakt, že sa po 15 rokoch mení mena zo slovenskej koruny na euro. Základnou ideou môjho výskumu teda bolo zistiť hlavne spokojnosť občanov SR s novou menou.

Dotazník patrí k špecifickým metódam na získavanie spätnej väzby od účastníkov – respondentov akéhokoľvek procesu. Je to metóda, ktorá na základe dotazovania respondentov – osôb, zhromažďuje údaje. Charakteristická črta dotazníka je hromadné získavanie údajov pre štatistické spracovávanie. Tým je možné zachytiť názory účastníkov prieskumu takmer

s veľkou presnosťou k danému problému a vyzývať ich týmto okrem iného aj na možnosť vyjadriť svoj názor, ako aj navrhnúť určité zlepšenia v skúmanej oblasti.

Správne použitie metódy dotazníka vyžaduje náležitú teoretickú prípravu. Základnou podmienkou účelného koncipovania dotazníka je presné naformulovanie otázok týkajúcich sa konkrétneho cieľa a úloh dotazníka vo vzťahu k zvolenému problému.

Keďže som nemala vopred stanovenú cieľovú skupinu opýtaných, v prvej časti dotazníka som zvolila sociodemograficky zamerané otázky ako pohlavie, vek, kraj, z ktorého pochádzajú, dosiahnuté vzdelanie, či sú študenti, pracujúci, nepracujúci, prípadne dôchodci, ako aj rodinný stav a príjem. V druhej časti som sa už konkrétne zamerala na otázky týkajúce sa zavedenia novej európskej meny na Slovensku.

4 Vlastná práca

Dňa 1. januára 2009 sa euro na Slovensku stalo zákonným platidlom. Nahradilo tak slovenskú korunu (SKK) v neodvolateľne stanovenom výmennom kurze **1 € = 30,1260 SKK**. Distribúcia eurových bankoviek a mincí kvalifikovaným tretím osobám (predzásobenie) ešte pred 1. januárom 2009 pomohla zabezpečiť hladký prechod na novú menu, zmierniť logistickú záťaž a znížiť náklady spojené s duálnym obehom. Predzásobovanie bánk mincami sa začalo v septembri 2008 a predzásobovanie bankovkami o mesiac neskôr. Od 17. januára 2009 sa na Slovensku pri hotovostných platbách môžu používať už iba eurové bankovky a mince. Slovenské korunové bankovky budú banky v pevnom kurze vymieňať až do konca roka 2009 a mince do konca júna 2009. Banky môžu od 20. januára 2009 za výmenu účtovať poplatok, ak množstvo bankoviek alebo mincí na zákazníka/transakciu presiahne 100 kusov. Národná banka Slovenska bude slovenské bankovky a mince do roku 2013. (<http://www.ecb.int/euro/changover/slovakia/html/index.sk.html#stages>)

4.1 Názory politikov na vstup SR do Európskej menovej únie a prijatia eura

Robert Fico, premiér SR: ". "Vláda si uvedomuje riziká a prechodné problémy. Budeme prijímať potrebné opatrenia tak, aby euro nebolo na prospech len podnikateľskému subjektu, ale každého občana, ktorý žije na území SR."

Joaquín Almunia, komisár pre menové záležitosti: "Slovensko dosiahlo vysoký stupeň udržateľnej hospodárskej konvergenencie a je pripravené prijať euro 1. januára 2009. Aby sa však zabezpečilo úspešné prijatie eura, musí Slovensko pokračovať v úsilí udržať prostredie s nízkou infláciou, byť ctižiadostivejšie v otázke rozpočtovej konsolidácie a posilniť svoju konkurencieschopnú pozíciu."

„Som veľmi šťastný, že 10. výročie eura oslávime vstupom Slovenska do eurozóny ako nového člena. Slovensko sa chystá uskutočniť historický krok vpred – historický pre všetkých svojich občanov i pre Európu. Prijatím eura sa Slovensko dostane do hospodárskeho a politického srdca Európy, a to menej ako päť rokov potom, ako vstúpilo do Európskej únie. Je to obrovský úspech a nesmierne sa teším na to, keď budem môcť privítať všetkých Slovákov v eurozóne,“ uviedol pri oslavách zavedenia eura na Slovensku **predseda Komisie José-Manuel Barroso**.

Konkretizácia Stratégie prijatia eura v SR, ktorá bola vypracovaná a predložená v októbri 2004 Ministerstvom financií SR a Národnou bankou Slovenska, vo svojom úvode

konštatuje, že „prijatím eura sa zväčší proces začleňovania Slovenska medzi vyspelé európske krajiny a zároveň sa týmto krokom realizujú všetky pozitívne efekty integrácie na slovenskú ekonomiku“ (http://www.euractiv.sk/ekonomika-a-euro/zoznam_liniek/slovensko-a-euro)

4.2 Názory ľudí

Názory ľudí, vyplývajúce z dotazníkového prieskumu, ktorý som uskutočnila v čase - január až február 2010, tzn. rok po oficiálnom prijatí a zavedení eura v Slovenskej republike. Okrem otázok, ktoré som vypracovala v dotazníku, som vyzvala ľudí, aby si sa vyjadrili na tému euro. Z celkových ohlasov som vybrala niektoré z nich:

Podnikateľ v oblasti IT – poskytovateľ webových aplikácií: „Krízu sme nepocítili, práve naopak, zaznamenali sme takmer 50 % nárast dopytu po webových aplikáciách, čo je pravdepodobne zapríčinené silným prvkom ako je internet sám o sebe. Ľudia si uvedomujú, že internet je a naďalej bude hlavným a dostupným zdrojom k získaniu informácií a potencionálnych klientov.“

Podnikateľ Boris Švehlák : „Z dlhodobého hľadiska je akceptovanie eura pre krajiny ako Slovensko, ktoré je s ekonomikou výrazne orientovanou na vývoz a ešte aj závislou od zahraničných investícií nevyhnutnosťou. Zároveň však - ako podnikateľ, ktorý spolupracuje a spolupracoval aj v minulosti so subjektmi z eurozóny, a tým pádom som uvítal napríklad zjednodušenie fakturácie. Musím povedať, že sme sa zbytočne rýchlo ponáhľali. Mal som pocit, že umiernejší postup napríklad Českej republiky, spôsobený eurorealistickým postojom Václava Klauza, je v konečnom dôsledku efektívnejší. Stratili sme možnosť riadiť svoju ekonomiku cez monetárnu politiku. V čase pred prijatím eura - a aj teraz - bola a je slovenská ekonomika v rôznych nástrojoch zavedeným vďaka vládám pravece Dzurindovcov v oveľa lepšej kondícii ako "socanske" štáty typu Francúzsko, Nemecko a občas už aj Veľkej Británie (ta našťastie si libru chráni..) Nerád preto vidím podvoľovanie sa ich nátlakom napríklad na náš daňový systém, hoci oni sami si dovoľujú dlhodobo neplniť Kodanske kritériá. Napríklad opakovane porušovanie schodkov HDP, ktoré si "veľke krajiny" vymohli na EÚ bez povinnosti penalizácie, sú bezostyšnou prezentáciou povýšeneckého postoja, najmä keď sa spoja s nehorázne drzou požiadavkou, aby sme ich my "mali" dodržiavali a ešte im nekonkurovali daňami a inými legitímnymi nástrojmi podporujúcimi ekonomicky rozvoj, tým málom, ktoré nám ešte ostalo po tom, ako sa najvyššia budova v Bratislave stala pobočkou ECB.

Paradoxne však musím uznať, že zavedenie eura pomohlo Slovensku v krízovom ekonomickom vývoji oprieť sa o silnejšiu menu, ako by bola v tomto zmätku SKK. Ale to pred rozhodnutím vstúpiť do eurozóny nikto netušil, že takýto vývoj nastane. Nesledujem až tak veľmi ekonomiku Európy, ale počtom obyvateľov podobne veľké Dánsko "odoláva" euru naďalej, ale neviem, čo to s ním urobilo po kríze.“

Respondent: „Mince, si myslím, sú zbytočné a mám ich kopec v peňaženke, nechávam ich v obchode, čo som predtým vôbec nerobil a pritom si ani neuvedomujem, že nie som v bare, ale v obchode.“

Respondent: „Myslím, že sa žiaľ spojila finančná kríza so zmenou eura v jej neprospech, nezanedbateľné sú zvýšenia napríklad niektorých služieb. Z vlastnej skúsenosti – kozmetičke som sa starej meny platila okolo 650 SKK, teraz ma šokuje, že platím raz 25 € a inokedy 28 € - to sú podľa mňa až dosť veľké skoky.“

4.3 Rok od prijatia eura na SR

V pondelok 14. decembra 2009 sa v Bratislave konala konferencia venovaná prvému roku eura na Slovensku. Organizovalo ju zastúpenie Európskej komisie na SR v spolupráci s Národnou bankou Slovenska. Predseda vlády Róbert Fico vo svojom prejave uviedol, že 1. januára 2009 po polnoci, keď spoločne viacerí predstavitelia vlády vyťahovali prvé eurá z bankomatu v Národnej rade SR, mali viacerí pocit, že ide o akýsi neopakovateľný a historický moment. „Tento moment nám hneď prvé dni zatienila plynová kríza, potom svetová hospodárska kríza. Napriek tomuto všetkému som presvedčený, že zavedenie eura je neopakovateľný úspech Slovenskej republiky a som veľmi hrdý, že zavedenie eura bude predovšetkým spojené s vládou Slovenskej republiky, ktorej som predsedom. Euru sme podriadili hádam celé úsilie v politike, a to tak domácej, ako aj zahraničnej, v ekonomike, aj v sociálnej sfére, ale aj v spoločenskom či kultúrnom živote.“ Ďalej vyzdvihol, že euro na Slovensku bolo zavedené veľmi hladko. Občania boli pripravení na Slovensku zobrať euro do svojich rúk. Toto je odpoveď na otázku, prečo sa dnes Slovensko vníma ako krajina, ktorá zaviedla euro najhladšie a najtichšie spomedzi všetkých krajín eurozóny. Nestáli sme pred otázkou, či euro prijať alebo neprijať, ale kedy ho zaviesť. „A takto dnes rozmýšľajú aj ostatné krajiny, ktoré ešte euro neprijali. Keď sa stretávam s mojimi kolegami najmä z V4, či to je maďarský premiér, alebo je to poľský premiér, či český premiér, táto téma veľmi často dominuje, pokiaľ ide o naše bilaterálne rozhovory. A chcú sa dozvedieť, ako to celé je, ako to vnímame, či nám euro pomohlo alebo nie...Vedia, že euro budú musieť raz zaviesť. Len si

musia nastaviť nejaký vhodný dátum. My sme ho nastavili na 1. januára 2009. Bol pre nás ako krajinu správne načasovaný, aj vzhľadom na to, čo sa dialo vo svete, v globálnom prostredí, aké dôsledky priniesla svetová hospodárska kríza. “ Podľa premiéra zavedenia eura nie je definitívny cieľ, ale má byť prostriedkom na dosahovanie ďalšej kvality života na Slovensku. Slovensko zaviedlo jednotnú európsku menu z politického, sociálneho a ekonomického pohľadu v ideálnom momente, keď o prijatí eura sa rozhodlo ešte pred tými najvypuklejšími dôsledkami svetovej finančnej a hospodárskej krízy. „Rozhodnutie o prijatí eura, nás určite nepoškodilo, pozerajúc na finančnú krízu. Finančný trh je stabilný. Európska únia prijala veľmi špeciálny kontrolný systém, ako kontrolovať finančné trhy na makro a mikro úrovni. Vďaka euru pretrváva dôvera investorov v tejto krajine. Keby nám niečo ušlo aj z hľadiska cien, bola by bývala regulačná politika štátu určite zabrala. Bez regulačných kontrolných a intervenčných funkcií štátu by tento štát len veľmi ťažko prežil hlavne v tomto období“, informoval predseda vlády Róbert Fico. Na záver ešte premiér vyzdvihol spoločensko-politickú atmosféru pred, ale aj po zavedení eura. (<http://www.strana-smer.sk/23/1455/robert-fico-na-konferencii-venovanej-prvemu-roku-zavedenia-eura-na-slovensku.html>)

4.4 Profil respondentov

Verejného prieskumu formou dotazníka sa zúčastnilo 180 respondentov. Dotazníky boli doručené formou e-mailu, ako aj formou priameho kontaktu – priameho kladenia otázok. Respondenti boli oslovení náhodne, či už išlo o študentov alebo ľudí pracujúcich v rôznych sférach života. Týmto boli väčšinou dotazníky doručené e-mailom, alebo boli oslovení cielene návštevou starších ľudí, ktorí viac preferujú priamy kontakt, keďže ide o staršie osoby, ktorí buď nemajú prístup k internetu alebo celkovo vymoženostiam informačného zamerania. Úlohou týchto respondentov bolo odpovedať na otázky zamerané na priebeh a samotnú akceptáciu prijatia eura (viď Dotazník o akceptácii zavedenia eura – príloha č.), ako aj vyjadriť tým svoj názor, či bolo pre nich ľahké sa vžiť so situáciou, že slovenská mena sa zmení po 15 rokoch na spoločnú európsku menu euro.

Zo 180 oslovených respondentov tvorilo početnejšiu skupinu muži, ktorých bolo z celkovo opýtaných práve 112, percentuálne 62,2 % a skupinu žien tvorilo 68 osôb, percentuálne 37,8%. Z hľadiska vekovej štruktúry bolo 70,6 % respondentov vo vekovej kategórii od 18 – 40 rokov. 17,8 % tvorilo vekovú kategóriu 41 – 60 rokov a najmenej opýtaných bolo vo vekovej kategórii 61 a viac rokov – 11,6 %.

Z hľadiska krajov Slovenska najviac opýtaných je z Nitrianskeho kraja 55,6 %, ďalšiu početnú skupinu tvoria obyvatelia Bratislavského kraja 37,2 %, ostatné kraje ako Banskobystrický, Trenčiansky, Prešovský a Trnavský má v prieskume menej ako 3% zastúpenie. Vzdelanostne najpočetnejšiu skupinu opýtaných tvoria absolventi vysokých škôl. 35 % tvoria absolventi II. stupňa, skoro narovnao tvoria skupinu absolventi vysokých škôl I. stupňa 26,7 % so skupinou respondentov, ktorí majú ukončené stredoškolské vzdelanie s maturitou 26,1 %. Ďalšiu skupinu tvoria stredoškolsky vzdelaní obyvatelia s 5,6 % zastúpením, 4,5 % so základným vzdelaním a najmenej opýtaných tvorí skupinu, ktorá má vyššie vysokoškolské vzdelanie – doktorandské 2,21 %. Euro ako mena výrazne ovplyvní domácnosť, a teda aj výdavky na bežné tovary a služby, každého občana na Slovensku. V prieskume respondenti uviedli aj príjem, či už svoj vlastný alebo príjem za celú rodinu. Zo 180 oslovených sa len 19 osôb nevyjadriilo. Najpočetnejšiu skupinu tvorili osoby – študenti (14,4 %), ktorí buď majú príjem od štátu, alebo sú aj popri štúdiu zamestnaní a v priemere zarobia do 331,94 € (do 10 000 SKK) a taktiež rovnakí počet (14,4 %) zarobí od 331,97 do 663,88 € (od 10 001 do 20 000 SKK). Tí, čo majú už svoje rodiny, čiže ženatí/vydaté tvorili skupinu (8,3 %), ktorá zarába v priemere 331,97 – 663,88 € (od 10 001 do 20 000 SKK) a skupina s podielom 9,4 % z celkovo opýtaných 180, ktorí majú rodiny zarobia od 663,91 do 998,82 € (od 20 001 do 30 000 SKK). Dôležitú úlohu v príjme zohralo aj to, v akom okrese, resp. kraji pracujú. Či je to kraj s vyššou alebo nižšou zamestnanosťou. V Bratislavskom kraji bola úroveň zárobku podstatne vyššie ohodnotená. Ostatné skupiny s príjmom tvorili rozvedení/rozvedené, ako aj vdovci a vdovy. Ich príjem sa pohyboval v priemere do 331,94 € (do 10 000 SKK) a v skupine od 331,97 do 663,88 € (od 10 001 do 20 000 SKK).

Dotazník obsahuje dve časti – prvá sa zaujíma o sociodemografické znaky ako je pohlavie, vek, kraj, dosiahnuté vzdelanie, či je respondent pracujúci, nepracujúci, študent....ďalej rodinný stav, príjem. To všetko v dotazníku s označením otázok od 1 po 8.

Ďalej dotazník prechádza na konkrétne otázky týkajúce sa zavedenia eura na Slovensku, ako aj jeho akceptovanie, prípadne neakceptovanie občanmi SR. Otázky nadväzujú na predošlé, preto sú označené od 9 po 25.

Otázka č. 9: Súhlasíte s výrokom – „Euro je veľmi stabilná a dôveryhodná mena“?

Stabilitosť a dôveryhodnosť novej meny sa prejaví časom, najmä aj mienka ľudí na ne. Predsa som však zvolila túto otázku, aby som si preverila, ako vnímajú stabilitu meny rok po zavedení eura na Slovensku. Až 61,7 % respondentov odpovedalo, že skôr súhlasia. Úplne súhlasí viac ako jedna pätina a menej ako 12 % odpovedalo, že skôr nesúhlasia alebo úplne

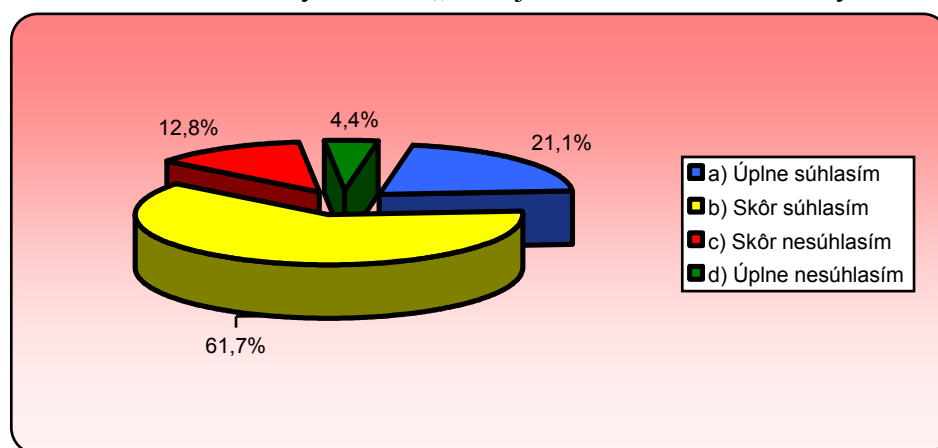
nesúhlasia. Zo 61,7 %, ktorí skôr súhlasili, bolo až 73,2 % študentov a zároveň absolventov vysokých škôl hlavne I. stupňa. Zvyšných 19 % boli pracujúci s príjmom od 331,97 € do 663,88 €. To znamená s príjmom nižším ako je priemerná mzda na Slovensku, pričom išlo hlavne o pracujúcich z Nitrianskeho kraja. 7,8 % dôchodcov skôr súhlasilo s výrokom, i keď z celkového počtu opýtaných 180 – z 12,8 %, ktoré odpovedalo skôr nesúhlasím, bolo práve 78,1 % dôchodcov. Z pracujúcich, ktorí skôr nesúhlasia bolo zvyšných 11,9 % a 10 % študentov, ktorí nemajú ešte vlastnú rodinu. Pre dôchodcov bolo problematickejšie pochopiť pojmy stabilitnosť, či dôveryhodnosť meny, lebo si to v reály nevedia predstaviť. Pri osobnom kontakte mali problémy sa vyjadriť. Keďže euro je pre nich niečo úplne nové, zvolili odpovede po dlhšom uvažovaní.

Tab. č. 1: Súhlasíte s výrokom – „Euro je veľmi stabilná a dôveryhodná mena“?

	Absolútny počet	Relatívne vyjadrenie
a) Úplne súhlasím	38	21,1 %
b) Skôr súhlasím	111	61,7 %
c) Skôr nesúhlasím	23	12,8 %
d) Úplne nesúhlasím	8	4,4 %

Zdroj: Vlastná práca na základe dotazníkového prieskumu.

Graf č. 1: Súhlasíte s výrokom – „Euro je veľmi stabilná a dôveryhodná mena“?

Zdroj: Vlastná práca na základe dotazníkového prieskumu.

Otázka č. 10: Ako ste reagovali na správu o prijatí novej meny na území SR?

Správa o prijatí eura na Slovensku sa skloňovala hádam vo všetkých pádoch ešte pred samotným prijatím 1. januára 2009. Na občanov „útočili“ snád' zo všetkých strán informácie, či už týkajúce sa samotnej výmeny bankoviek a mincí, ale informácie, čo nová mena vlastne znamená pre Slovákov, aké sú jej vyhliadky v rámci republiky do budúcnosti. Na tieto správy obyvatelia reagovali rôzne. Niektorí sa v dotazníkoch vyjadrili, že ich táto skutočnosť vôbec

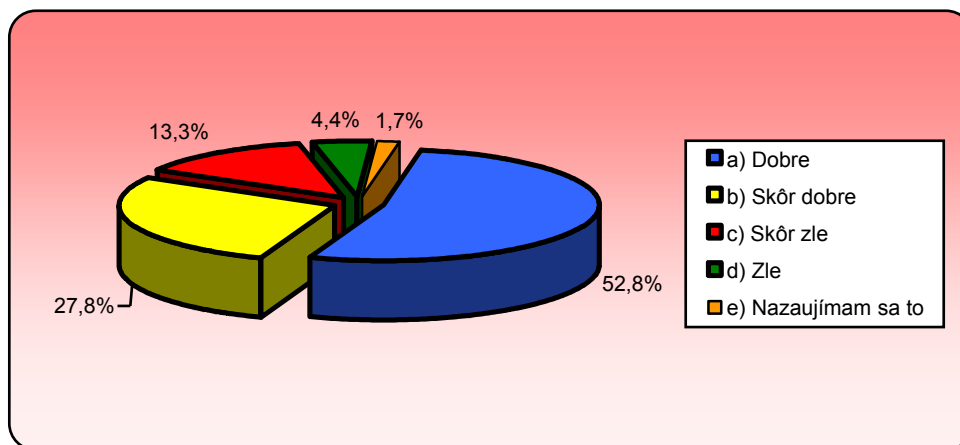
nezaujímajú a predstavovali skupinu tvoriacu 1,7 % z opýtaných. Viac ako jedna polovica reagovala na správu o prijatí eura na území SR dobre. 27,8 % skôr dobre a skôr zle reagovalo 13,3 % respondentov. Úplne zle reagovalo na správu vyše 4 %, ako je to možné vidieť aj v tabuľke č. 2 a na grafe č. 2. Dobrá reakcia na správu bola zaznamenaná hlavne u študentov (87,2 %), resp. pracujúcich (12 %), ktorí túto správu vnímajú pozitívne aj do budúcnosti. Z percenta opýtaných, ktorí sa vyjadrili, že reagovali skôr zle, boli obyvatelia vo vekovej kategórii od 40 – 60 rokov (5,5 %), resp. nad 61 rokov (92 %). Ale aj osoby nepracujúce v miere 56 %, prípadne aj osoby s príjmom nižším ako 331,94 € (94 %).

Tab. č. 2: Ako ste reagovali na správu o prijatí novej meny na území SR?

	Absolútny počet	Relatívne vyjadrenie
a) Dobre	95	52,8 %
b) Skôr dobre	50	27,8 %
c) Skôr zle	24	13,3 %
d) Zle	8	4,4 %
e) Nazaujímam sa to	3	1,7 %

Zdroj: Vlastná práca na základe dotazníkového prieskumu.

Graf č. 2: Ako ste reagovali na správu o prijatí novej meny na území SR?

Zdroj: Vlastná práca na základe dotazníkového prieskumu.

Otázka č. 11: Odkiaľ ste čerpali informácie o zavedení eura na SR? (možnosť viacerých odpovedí)

K informovaniu verejnosti, či už ide o udalosti politické, kultúrne, sociálne, domáce alebo zahraničné, najčastejšie slúžia komunikačné kanály. Preto som sa ľudí pýtala, aby identifikovali kanál, z ktorého sa im najčastejšie dostávali informácie o zavedení eura. Keďže respondenti mali možnosť uviesť viac kanálov, otázku som zhodnotila iba z hľadiska ich absolútneho vyjadrenia, tzn. bez percentuálneho. Zo 180 účastníkov prieskumu uviedlo 143

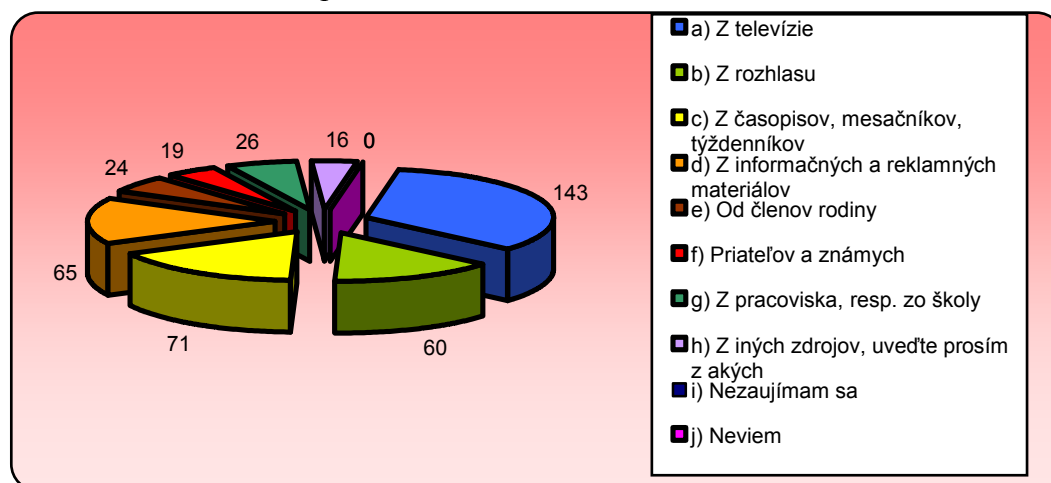
najčastejšie kanál televíziu, za ním v počte 71 odpovedí rozhlas. Takto odpovedali osoby všetkých vekových kategórií, ako aj osoby pracujúce, nepracujúce, dôchodci, ale aj študenti. Čiže skoro všetkým sa dostalo poznatkov o zavádzaní eura na SR hlavne z médií. 60 osôb uviedlo, že to boli najmä printové médiá, skoro narovnať s tlačou - 65 respondentov čerpalo z ostatných informačných a reklamných materiálov, ako boli rôzne brožúry, letáky, bilbordy. V počte 26 uviedlo pracovisko, resp. školu, 24 opýtaných od svojej rodiny a o niečo menej v počte 19 priateľov a známych. Z iných zdrojov, ako vyššie uvedených, bol najčastejšie internet a to v počte 16 opýtaných, išlo hlavne o študentov a pracujúcich, ktorí sa s internetom stretávajú v nemalej miere, či už v škole alebo v práci, prípadne doma.

Tab. č. 3: Odkiaľ ste čerpali informácie o zavedení eura na SR?

	Absolútny počet
a) Z televízie	143
b) Z rozhlasu	60
c) Z časopisov, mesačníkov, týždenníkov	71
d) Z informačných a reklamných materiálov	65
e) Od členov rodiny	24
f) Priateľov a známych	19
g) Z pracoviska, resp. zo školy	26
h) Z iných zdrojov, uveďte prosím z akých – najčastejšie internet	16
i) Nezaujímam sa	0
j) Nevieam	0

Zdroj: Vlastná práca na základe dotazníkového prieskumu.

Graf č. 3: Odkiaľ ste čerpali informácie o zavedení eura na SR?

Zdroj: Vlastná práca na základe dotazníkového prieskumu.

Otázka č. 12: Myslíte si, že informačná a reklamná kampaň o zavedení eura na SR bola dostatočná, postačovali vám tieto informácie?

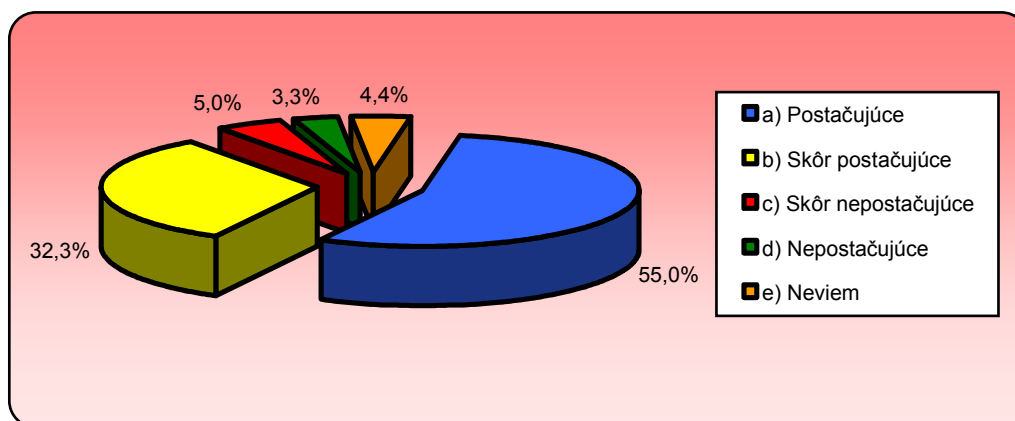
Dôležitou zložkou informovanosti je dostatok, či nedostatok informácií, ako aj jeho subjektívne pociťovanie. Odpoveď, ktorá bola najviac zastúpená v rade odpovedajúcich, bolo tvrdenie postačujúce s výsledkom 55 % zo 180 opýtaných. Na základe tohto poznatku, a vyššie zodpovedanej otázky, z akých zdrojov sa ľudia dozvedeli o zavedení eura je zrejmé, že sa viac ako polovici dostalo dostatočné množstvo informácií hlavne z televízie a tlače. Čo bolo aj cieľom týchto médií. Viac ako jedna štvrtina – 32,3 % odpovedalo skôr postačujúce, 5 % skôr nepostačujúce a nepostačujúce menej ako 3 %. Nevedelo sa vyjadriť viac ako 4 % respondentov. Odpoveď postačujúce alebo skôr postačujúce zvolili nasledovné skupiny: 82 % z Nitrianskeho kraja, študenti a absolventi I. stupňa vysokých škôl – 63,5 %, osoby s príjmom do 331,94 € a osoby s príjmom od 331,97 do 663, 88 € 47, 3 %, vo vekovej kategórii nad 61 rokov odpovedalo postačujúce či skôr postačujúce len 12 %, kategória osôb, ktorí sú ženatí/vydaté odpovedalo skôr postačujúce viac ako 27 %.

Tab. č. 4: Myslíte si, že informačná a reklamná kampaň o zavedení eura na SR bola dostatočná, postačovali vám tieto informácie?

	Absolútny počet	Relatívne vyjadrenie
a) Postačujúce	99	55 %
b) Skôr postačujúce	58	32,3%
c) Skôr nepostačujúce	9	5 %
d) Nepostačujúce	6	3,3 %
e) Nevie	8	4,4 %

Zdroj: Vlastná práca na základe dotazníkového prieskumu.

Graf č. 4: Myslíte si, že informačná a reklamná kampaň o zavedení eura na SR bola dostatočná, postačovali vám tieto informácie?

Zdroj: Vlastná práca na základe dotazníkového prieskumu.

Otázka č. 13: Z čoho ste mali najväčšie obavy pri prijatí novej meny eura? (možnosť viacerých odpovedí)

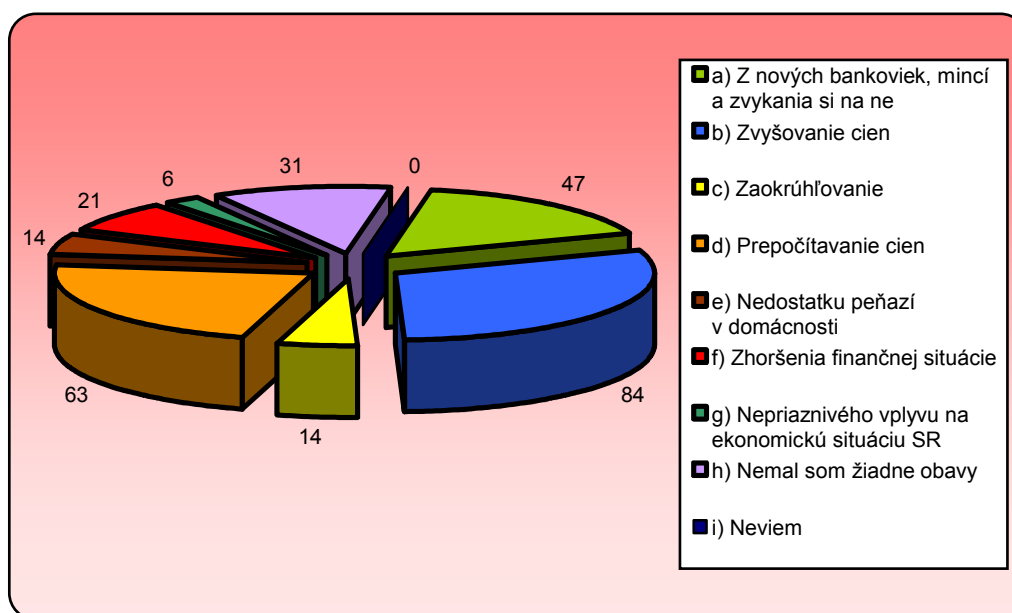
Rozptýliť obavy z prijatia novej meny mala zabezpečiť reklamná kampaň zameraná na informovanie obyvateľov, či už z rôznych médií, alebo iných zdrojov prístupných slovenskej verejnosti. Najčastejšie obavy, ktoré by mohli mať respondenti, som uviedla v otázke č. 13 a bližšie odpovede, ako aj označenie viacerých odpovedí sú uvedené v tabuľke č. 5, graficky znázornené v grafe č. 5. Odpovede som uviedla v ich absolútnom vyjadrení, keďže sa mohli označiť viac odpovedí a teda súčet bol viac ako 100%. Sú to hlavne obavy zo zvyšovania cien, ich prepočítavania, z nových bankoviek, mincí a hlavne zvykania si na ne. Najčastejšou odpoveďou bola obava zo zvyšovania cien nahor a to zo 180 opýtaných uviedlo až 84. Túto obavu deklarovali najmä osoby staršie ako 61 rokov (38,6 %), ako aj pracujúce osoby a osoby, ktoré majú viacčlenné rodiny (52,2 %). Najmenej sa obávajú osoby s príjmom v škále od 998,85 € do 1 327,76 € a s príjmom nad 1 659,73 € (15,4 %). Množstvo mincí, hlavne nižšej nominálnej hodnoty v podobe 1, 2 a 5 eurocentov, ktoré sa objavili v peňaženkách všetkých slovenských občanov je nepríjemnosť pre 47 respondentov. Zvykanie si na ne je problematické najmä pre dôchodcov a osoby nad 61 rokov (57,3 %), ako aj pre ostatné kategórie, avšak v menšej miere. 63 opýtaných uviedlo obavu z prepočítavania cien. Zo zhoršenia finančnej situácie malo obavy 21 osôb. Išlo hlavne o pracujúce osoby s viacčlennými rodinami (82 %). Odpoveď nemal som žiadne obavy bola počtom skoro rovnaká (31 osôb). Označili ju osoby vo veku od 18 do 40 rokov (77,3 %) a osoby s príjmom od 998,85 € do 1 327,76 € (72,3 %).

Tab. č. 5: Z čoho ste mali najväčšie obavy pri prijatí novej meny eura?

	Absolútny počet
a) Z nových bankoviek, mincí a zvykania si na ne	47
b) Zvyšovanie cien	84
c) Zaokrúhľovanie	14
d) Prepočítavanie cien	63
e) Nedostatku peňazí v domácnosti	14
f) Zhoršenia finančnej situácie	21
g) Nepriaznivého vplyvu na ekonomickú situáciu SR	6
h) Nemal som žiadne obavy	31
i) Nevieam	0

Zdroj: Vlastná práca na základe dotazníkového prieskumu.

Graf č. 5: Z čoho ste mali najväčšie obavy pri prijatí novej meny eura?

Zdroj: Vlastná práca na základe dotazníkového prieskumu.

Otázka č. 14: Máte pocit, že aj napriek veľakrát avizovanému sloganu „Meníme menu, nie cenu!“, sa cena základných komodít zmenila, resp. zvýšila?

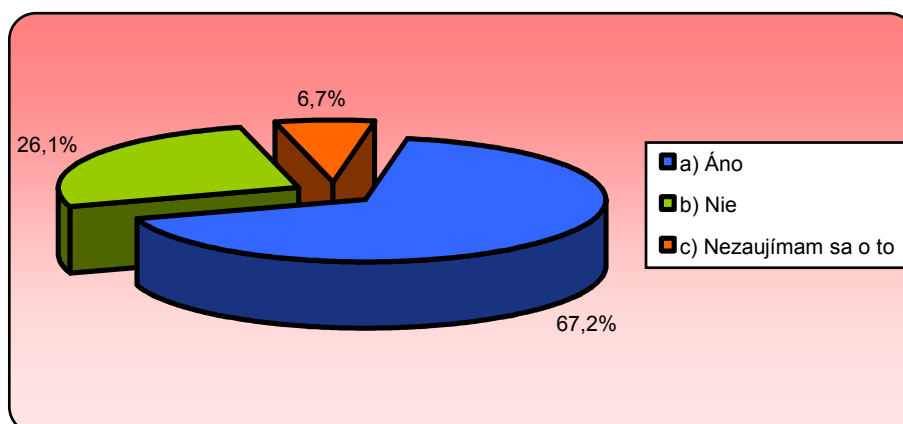
Asi najväčšie obavy s príchodom novej meny euro boli na strane ľudí – spotrebiteľov, teda kupujúcich si základné komodity, zo zvýšenia cien. V dotazníkoch sa mohli respondenti – spotrebiteľia tovarov a služieb, vyjadriť k sloganu, ktorý bol avizovaný v médiách. Z prieskumu vyplynulo, že obyvatelia majú pocit, že sa cena základných komodít zmenila, resp. zvýšila, takto odpovedalo viac ako polovica respondentov, presne 67,2 %. Všetky vekové skupiny sa priklonili skoro rovnakým percentom k pocitu zvýšenia ceny komodít. Zvýšenie si uvedomili nielen staršie osoby, ktoré možno skôr sledujú ceny tovarov a služieb, ale aj osoby mladšie ako 40 rokov. Osoby zarábajúce od 331,97 € do 663,88 € (72,9 %), osoby zarábajúce od 663,91 € do 995,82 € v miere 21 %. Pocit, že sa ceny nezvýšili má 26,1 % obyvateľov. Prevažne pracujúci (53 %), osoby zarábajúce od 1 327,79 € do 1 659,70 € (89 %) a veková skupina 40 do 60 rokov (23,2 %). O zvýšenie sa nezaujíma viac ako 6 %.

Tab. č. 6 Máte pocit, že aj napriek veľakrát avizovanému sloganu „Meníme menu, nie cenu!“, sa cena základných komodít zmenila, resp. zvýšila?

	Absolútny počet	Relatívne vyjadrenie
a) Áno	121	67,2 %
b) Nie	47	26,1 %
c) Nezaujímam sa o to	12	6,7 %

Zdroj: Vlastná práca na základe dotazníkového prieskumu.

Graf č. 6: Máte pocit, že aj napriek veľakrát avizovanému sloganu „Meníme menu, nie cenu!“, sa cena základných komodít zmenila, resp. zvýšila?

Zdroj: Vlastná práca na základe dotazníkového prieskumu.

Otázka č. 15: Ako ste reagovali na duálne zobrazenie?

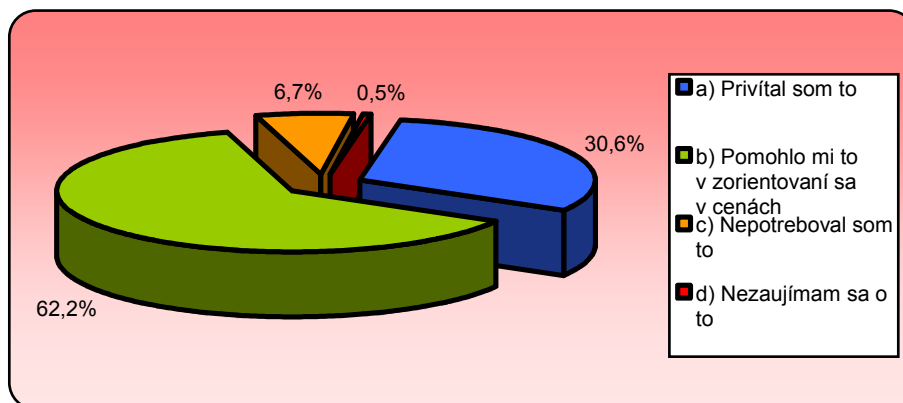
Ešte aj po roku možno badať v obchodoch dvojité ocenenie tovarov a služieb. Niektorí obchodníci tak chcú svojich spotrebiteľov informovať o cene aj v slovenských korunách, ale aj cene v eurách, aby tak pomohli spotrebiteľom v predstave, čo koľko stojí. Pretože sa nájdu ľudia, ktorí sa ešte nestotožnili natoľko s novou menou, že pri pohľade na dvojité ocenenie, im je hneď jasnejšie, čo koľko stojí a či sa cena tovaru, ktorý chcú kúpiť zvýšila, alebo znížila. I keď oficiálne sa duálne zobrazenie v obchodoch končí januárom 2010, odporúčané zobrazovanie je povolené bez obmedzení do júna 2010. V súvislosti s duálnym zobrazením vznikli dodatočné náklady na preceňovanie najmä obchodníkom. Obyvatelia sa v prieskume zhodujú vo viac ako 62 % opýtaných na tom, že im duálne zobrazenie v oboch menách dopomohlo v zorientovaní sa v cenách tovarov a služieb. Navyše to privítalo viac 30,6 % respondentov. Pomohlo to hlavne 44,6 % opýtaným, ktorí boli vo veku od 40 do 60 rokov. Osobám so stredoškolským vzdelaním 88 %. 6,7 % respondentov sa vyjadrilo, že duálne zobrazovanie vôbec nepotrebovali. Boli to hlavne osoby pracujúce (hlavne v sektore financií), to znamená osoby, ktoré denno denne pracujú s peniazmi a vedia sa orientovať v eurách (60,6 %). Nezaujem o duálne zobrazovanie cien prejavilo 0,5 % opýtaných.

Tab. č. 7: Ako ste reagovali na duálne zobrazenie?

	Absolútny počet	Relatívne vyjadrenie
a) Privítal som to	55	30,6%
b) Pomohlo mi to v zorientovaní sa v cenách	112	62,2%
c) Nepotreboval som to	12	6,7 %
d) Nezaujímam sa o to	1	0,5 %

Zdroj: Vlastná práca na základe dotazníkového prieskumu.

Graf č. 7: Ako ste reagovali na duálne zobrazenie?

Zdroj: Vlastná práca na základe dotazníkového prieskumu.

Otázka č. 16: Viete rozlišovať eurobankovky a euromince?

Pre väčšinu obyvateľov Slovenskej republiky boli nové bankovky a mince veľkou neznámou. Niektorí sa s nimi však už stretli, či už v zahraničí alebo na dovolenke pri mori. Bankovky majú farby či tvar len sčasti podobné tým slovenským. Zatiaľ čo slovenská 20 korunová bankovka bola zelená, 100 eurová bankovka, ktorá má zelenú farbu má aj podstatnejšie vyššiu nominálnu hodnotu a to rovných 3012,6 SKK. Veľkosť všetkých eurobankoviek je rovnaká, na rozdiel od predošlých slovenských. Aj euromince majú rozdielny tvar, veľkosť i farbu. Zo 180 opýtaných uviedlo práve 82,8 %, že im nerobí problémy rozlišovať eurobankovky a euromince. Boli to hlavne študenti (84,8 %), osoby so skončeným vysokoškolským vzdelaním I. stupňa 74,6 %, ale hlavne veková skupina od 18 do 40 rokov (68,5 %). Aj skupina od 40 do 60 rokov (24,3 %). Značné problémy to ešte stále robí, ako je uvedené v tabuľke č. 8 – práve 10 % z opýtaných.

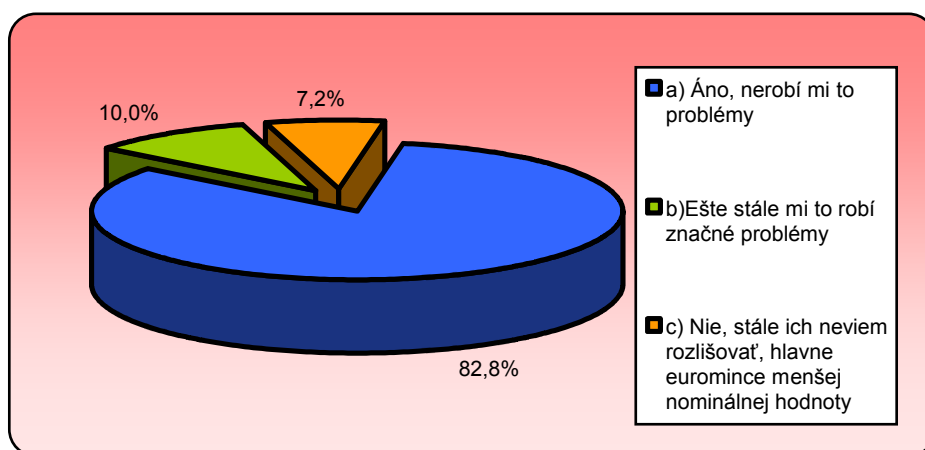
Nevie ich stále rozlišovať, hlavne mince menšej nominálnej hodnoty, viac ako 7 % respondentov. Túto skupinu tvorili hlavne osoby nad 60 rokov (92 %), ale aj osoby s dosiahnutým základným vzdelaním 83,9 %.

Tab. č. 8: Viete rozlišovať eurobankovky a euromince?

	Absolútny počet	Relatívne vyjadrenie
a) Áno, nerobí mi to problémy	149	82,8%
b)Ešte stále mi to robí značné problémy	18	10 %
c) Nie, stále ich neviem rozlišovať, hlavne euromince menšej nominálnej hodnoty	13	7,2 %

Zdroj: Vlastná práca na základe dotazníkového prieskumu.

Graf č. 8: Viete rozlišovať eurobankovky a euromince?

Zdroj: Vlastná práca na základe dotazníkového prieskumu.

Otázka č. 17: Ste spokojný s veľkosťou euromincí s nominálnou hodnotou - 1, 2 a 5 centov?

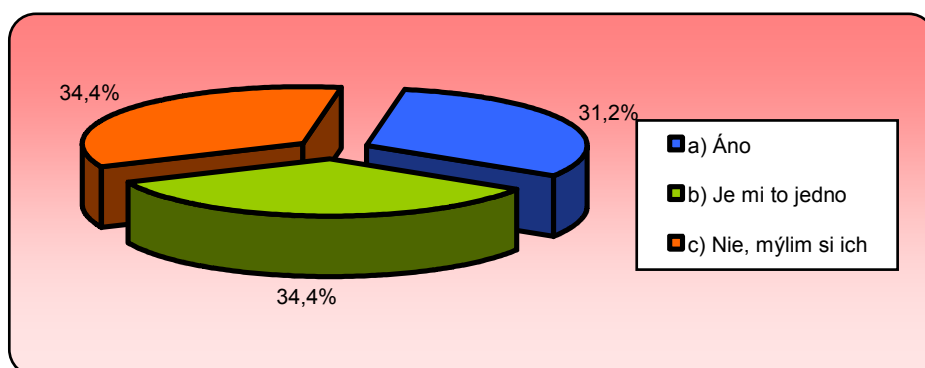
Ako som už uviedla v predchádzajúcom výklade, veľkosť a tvar euromincí bola pre niektorých obyvateľov SR neznámou. Museli sa stotožniť aj s tým, že skoro všetky mince majú zlatistú farbu, ale aj s tým, že euromince s hodnotou 1, 2 a 5 centov sú medenej farby a tvarom a veľkosťou veľmi malé. Aj napriek týmto znakom euromincí, mi z prieskumu vyšlo, že respondenti sú spokojní s veľkosťou práve týchto mincí v miere 31,2 %. Skoro narovnako, čiže 34,4 % sa vyjadrilo, že si ich mýlia. A zhodne 34,4 % potvrdilo, že im je jedno, aká je veľkosť euromincí. Spokojnosť prejavilo z 31,2 % opýtaných – 86 % študentov, 13 % pracujúcich. 56 % vysokoškolsky vzdelaných I. stupňa, 33 % stredoškolsky vzdelaných respondentov a 8 % doktorandského štúdia. Mýlia si mince hlavne obyvatelia z kraja Nitrianskeho v miere 75,2 %, z Bratislavského kraja 22 % a zvyšných 2,8 % z kraja Prešovského a Trenčianskeho. Je to jedno prevažne slobodným občanom (67 %), ženatým/vydatým v miere 30 %.

Tab. č. 9: Ste spokojný s veľkosťou euromincí s nominálnou hodnotou - 1, 2 a 5 centov?

	Absolútny počet	Relatívne vyjadrenie
a) Áno	56	31,2%
b) Je mi to jedno	62	34,4 %
c) Nie, mýlim si ich	62	34,4 %

Zdroj: Vlastná práca na základe dotazníkového prieskumu.

Graf č. 9: Ste spokojný s veľkosťou euromincí s nominálnou hodnotou - 1, 2 a 5 centov?

Zdroj: Vlastná práca na základe dotazníkového prieskumu.

Otázka č.18: Privítali by ste zaokrúhľovanie, aby sa euromince s nominálnou hodnotou 1 a 2 centov už nemuseli používať?

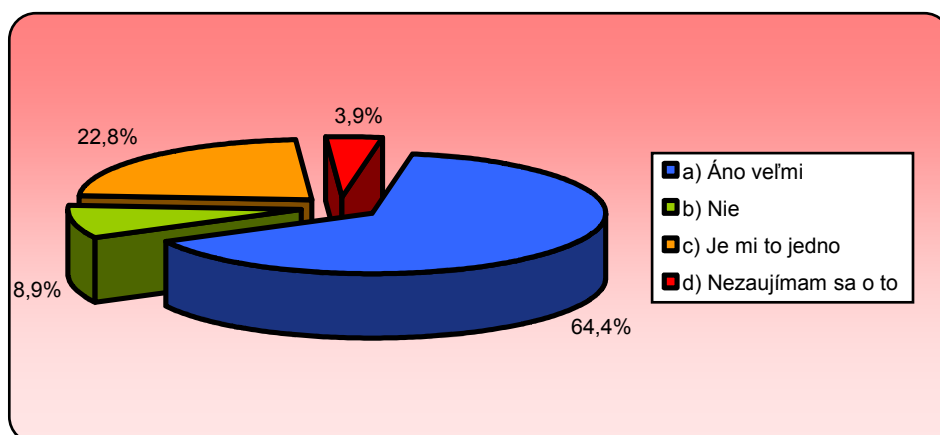
Napriek tomu, že z predchádzajúcej otázky vyplynulo, že zo 180 náhodne vybraných respondentov sa skoro narovnako vyjadrili, že sú aj nie sú spokojní s veľkosťou euromincí s nominálnou hodnotou 1, 2 a 5 centov. Preto som kládla ako ďalšiu otázku, či by privítali teda aby sa zaokrúhľovali ceny tovarov a služieb tak, aby sa už euromince hodnoty 1 a 2 centy nemuseli používať. Veľmi by to privítalo 64,4 % opýtaných. Skoro všetci sa vyjadrili v zmysle, že buď by boli veľmi spokojní, alebo im to je jedno v miere 22,8 %. Odpoveď nie uviedlo len vyše 8 % opýtaných. Nezaujem o túto problematiku prejavilo viac ako 3 % respondentov. To znamená, že mizivé percento opýtaných by neprívalo zaokrúhľovanie a teda aj to, že používajú euromince s hodnotou 1 a 2 centov im nerobí problémy a sú s nimi evidentne spokojní. Tí, čo prejavili razantné nie, boli väčšinou osoby – študenti (59,3%) a osoby s vysokoškolským vzdelaním II. stupňa (34,7 %). Ďalej osoby vo veku od 18 do 40 rokov (88,5 %) a osoby od 40 do 60 rokov, ktoré by neprívali zaokrúhľovanie, teda odpovedali nie na otázku, bolo práve 11,5 %.

Tab. č. 10: Privítali by ste zaokrúhľovanie, aby sa euromince s nominálnou hodnotou 1 a 2 centov už nemuseli používať?

	Absolútny počet	Relatívne vyjadrenie
a) Áno veľmi	116	64,4 %
b) Nie	16	8,9 %
c) Je mi to jedno	41	22,8 %
d) Nezaujíam sa o to	7	3,9 %

Zdroj: Vlastná práca na základe dotazníkového prieskumu.

Graf č. 10: Privítali by ste zaokrúhľovanie, aby sa euromince s nominálnou hodnotou 1 a 2 centov už nemuseli používať?

Zdroj: Vlastná práca na základe dotazníkového prieskumu.

Otázka č.19: Používate eurokalkulačku?

Ešte pred samotným prijatím eura ku 1. januáru 2009 každá domácnosť obdržala od štátu eurokalkulačku, aby tak občania nemali problémy s narábaním eurobankoviek a euromincí, ako aj so samotným prepočtom eura na slovenské kuruny a naopak. I keď v obchodoch sa uvádzali, v niektorých ešte aj teraz, ceny v duálnom zobrazení, čiže aj v slovenskej mene a aj spoločnej európskej mene – v eurách. Preto som sa spýtala 180 respondentov, či používajú kalkulačku, prípadne aj teraz rok po zavedení eura na území Slovenska. Z prieskumu mi vyšlo, že i keď každá domácnosť disponuje určite jednou eurokalkulačkou, možno aj viacerými, viac ako polovica respondentov zo 180 opýtaných odpovedalo, že eurokalkulačku vôbec nepotrebovali – 58,3 %. Alebo odpovedali, že už nepoužívajú v miere 22,2 %. Občas používa viac ako 14 % opýtaných a ako odpoveď, že využívajú ešte prepočet cez kalkulačku, ale len pri väčších nákupoch (5 %). Odpoveď, že vôbec ju nepotrebovali uviedlo viac mužov ako žien (67 %). Vo veku od 18 do 40 rokov, ako aj od 40 do 60 rokov bolo skoro zhodné percento opýtaných, tzn. okolo 42 %. Osoby nad 60 rokov 13 %. Vôbec ju nepotrebovali ani študenti, ktorí sa s prepočtami a výpočtami v rôznej miere stretávajú v škole a preto tvorili najväčšiu skupinu – až 89,5 %. Ako aj absolventi I. stupňa (62,6 %) a aj absolventi II. stupňa vysokých škôl (12 %). Dôchodcovia ešte používajú občas eurokalkulačku a práve zo 14,4 % odpovedí bolo dôchodcov 92 %. Ako aj osôb so základným vzdelaním (48,6 %).

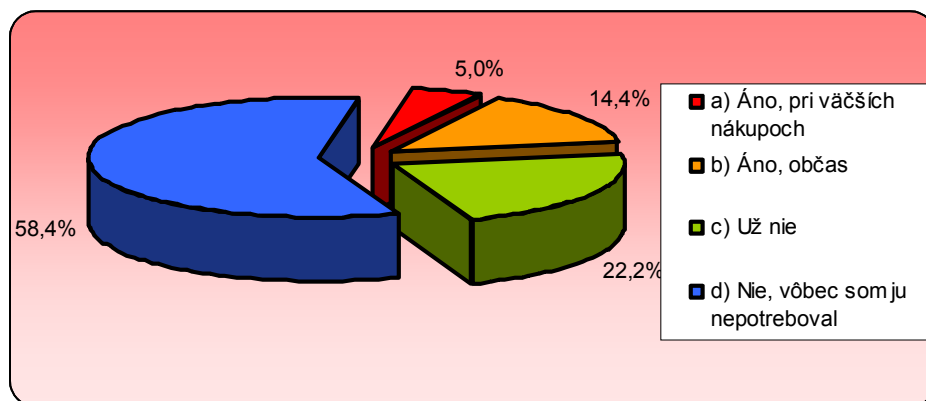
Tab. č. 11: Používate eurokalkulačku?

	Absolútny počet	Relatívne vyjadrenie
a) Áno, pri väčších nákupoch	9	5 %

b) Áno, občas	26	14,4 %
c) Už nie	40	22,2 %
d) Nie, vôbec som ju nepotreboval	105	58,3 %

Zdroj: Vlastná práca na základe dotazníkového prieskumu.

Graf č. 11: Používate eurokalkulačku?

Zdroj: Vlastná práca na základe dotazníkového prieskumu.

Otázka č.20: Máte pocit, že odkedy používate euro, mňate rýchlejšie peniaze?

Hneď po nástupe eura do obehu Slovenskej republiky, keď opadlo nadšenie z toho, že sme jeden z mnohých štátov eurozóny, ktorý využívajú spoločnú európsku menu, okrem toho, že odbúrala pomyselné hranice medzi ostatnými štátmi EÚ v rámci toho, že sme už nemuseli pred odchodom do cudziny bežať do zmenární. Sme si ako obyčajní ľudia uvedomili jeden dôležitý fakt, ktorý je vo veľkej miere viac psychologický – a to ten, ktorý sme si síce na začiatku nevedomovali, že sa nám v peňaženke akoby rýchlejšie mňali peniaze v eurách ako za starej slovenskej meny. Pri kladení otázky, či majú ľudia pocit, že odkedy používajú euro, mňajú rýchlejšie peniaze, som sa stretla s názorom, že táto otázka je asi tá najtrenejšia spomedzi všetkých v dotazníku, okrem ešte tej, že sa zvýšili ceny základných komodít. Pretože sa táto otázka priamo dotýka financií bežného občana – spotrebiteľa, ktorí zarába, ale aj mňa na najrôznejšie tovary a služby svoje peniaze. Viac ako dve tretiny opýtaných presne 68,9 %, sa vyjadrilo, že majú pocit, že peniaze mňajú rýchlejšie. Jedna pätina respondentov odpovedala, že ten pocit nemá (20,6 %) a 10,5 % odpovedajúcich uviedlo, že to vôbec nevedomujú, resp. nesledujú tento fakt. Z dvoch tretín, ktorí sa vyjadrili, že majú pocit rýchlejšieho mňania ich peňazí, či už v obchode alebo pri poskytovaní najrôznejších služieb od kaderníckych, kozmetických, čistiarenských až po služby spojené s financiami, poradenské, právnické, a podobne. Boli pracujúci, ktorí označili práve odpoveď a) a to v miere 38,4 %, ďalej dôchodcovia (41 %), študenti (18 %). Osoby zarábajúce od 331,97 € do 663,88 € v miere 45,2 %, ale aj osoby s príjmom len do 331,94 € (34,4 %), to znamená osoby

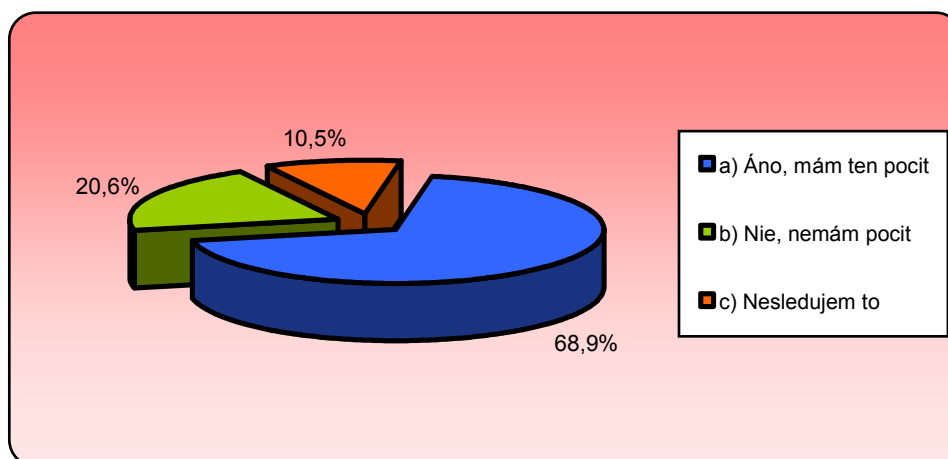
buď nepracujúce – študenti alebo dôchodcovia. Respondenti s príjmom vyšším ako 663,91 €, t.j. od 663,91 € do 995,82 €, uviedli, že tento fakt nepocitujú (87 %) alebo ho nesledujú (82 %). Zvyšné percento pri oboch odpovediach – nepocitujú a nesledujú tvoria osoby s príjmom ešte vyšším ako 1 327,79 €.

Tab. č. 12: Máte pocit, že odkedy používate euro, míňate rýchlejšie peniaze?

	Absolútny počet	Relatívne vyjadrenie
a) Áno, mám ten pocit	124	68,9 %
b) Nie, nemám pocit	37	20,6 %
c) Nesledujem to	19	10,5 %

Zdroj: Vlastná práca na základe dotazníkového prieskumu.

Graf č. 12: Máte pocit, že odkedy používate euro, míňate rýchlejšie peniaze?

Zdroj: Vlastná práca na základe dotazníkového prieskumu.

Otázka č. 21: Prerátavate si v myšli euro na slovenské koruny aj po uplynutí roku od ich zavedenia?

Euro, ako spoločná európska mena s ostatnými krajinami eurozóny a skoro všetkými krajinami EÚ, je na Slovensku len niečo vyše roka. Slovenskú korunu sme prijali pred vyše pätnástimi rokmi a ťažké bolo sa s ňou rozlúčiť. Tak ako bol prechod z Československej koruny na slovenskú spred 15 rokov, tak bol ťažký prechod, či skôr uvedomenie si, prechod zo slovenskej na európsku menu – euro. Bolo na mieste sa v dotazníkovom prieskume spýtať aj na túto otázku, či si prerátavajú občania SR ešte stále euro na slovenské koruny, aj po uplynutí roku od jeho zavedenia. Otázka priniesla rôzne odpovede. Jednoznačnú odpoveď áno, prerátavam si v myšli euro na slovenské koruny, prinieslo z prieskumu 42,2 %. Skôr áno ako nie vyjadrilo 33,9 % respondentov, skôr nie ako áno vyše 17 %. Odpovede nie 4,4 % a neviem vyše 1,7 % z opýtaných. Prerátavanie v myšli robia skoro zhodne všetky

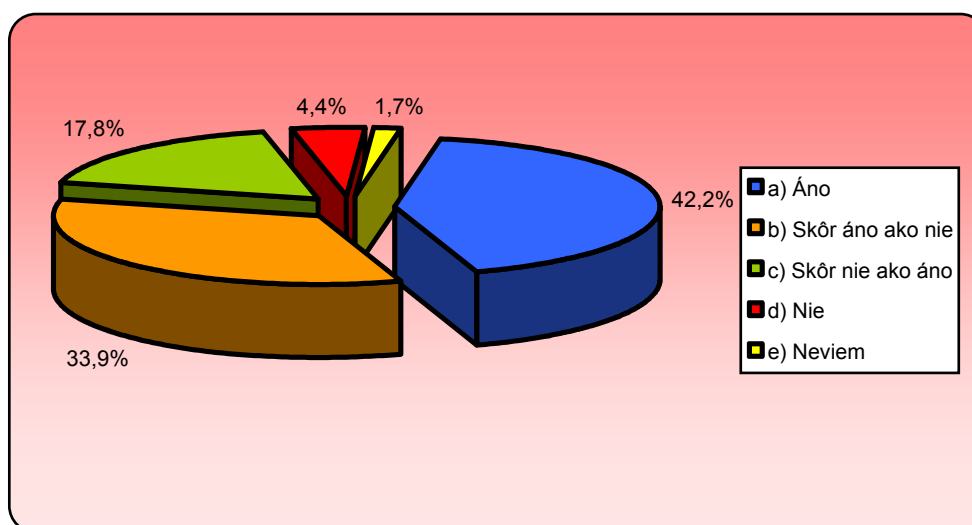
vekové kategórie – od 18 do 40 rokov (29,6 %), od 40 do 60 rokov (32,1 %) a nad 60 rokov (38,3 %). Robia tak hlavne pri nákupoch, keďže povinné duálne zobrazovanie cien už nie je povinné od januára 2010, a teda toto právo využili v plnej miere skoro všetky veľké nákupné reťazce. To znamená, že neuvádzajú dvojité ocenenie. V menších obchodoch, prípadne obchody súkromníkov, prevažne na dedinách, si ešte duálne zobrazovanie ponechali. Vyšli v ústrety svojim stálym zákazníkom, prípadne získaním si nových. Skoro zhodne tak odpovedali aj kategórie študentov (28,7 %), pracujúci (31 %), dôchodcovia (29 %) a nepracujúci (7,8 %). Mienku skôr áno má v miere 38 % z opýtaných so stredoškolským vzdelaním s maturitou, 46,3 % absolventi vysokých škôl I. stupňa a so základným vzdelaním 9,8 %. Skôr nie ako áno sa vyjadrilo 52 % s dosiahnutým vysokoškolským vzdelaním II. stupňa, ako aj študenti v miere 87 %.

Tab. č. 13: Prerátavate si v mysli euro na slovenské koruny aj po uplynutí roku od jeho zavedenia?

	Absolútny počet	Relatívne vyjadrenie
a) Áno	76	42,2 %
b) Skôr áno ako nie	61	33,9 %
c) Skôr nie ako áno	32	17,8 %
d) Nie	8	4,4 %
e) Neviem	3	1,7 %

Zdroj: Vlastná práca na základe dotazníkového prieskumu.

Graf č. 13: Prerátavate si v mysli euro na slovenské koruny aj po uplynutí roku od jeho zavedenia?

Zdroj: Vlastná práca na základe dotazníkového prieskumu.

Otázka č.22: Myslíte, že by malo byť duálne zobrazovanie cien aj po roku prijatia eura?

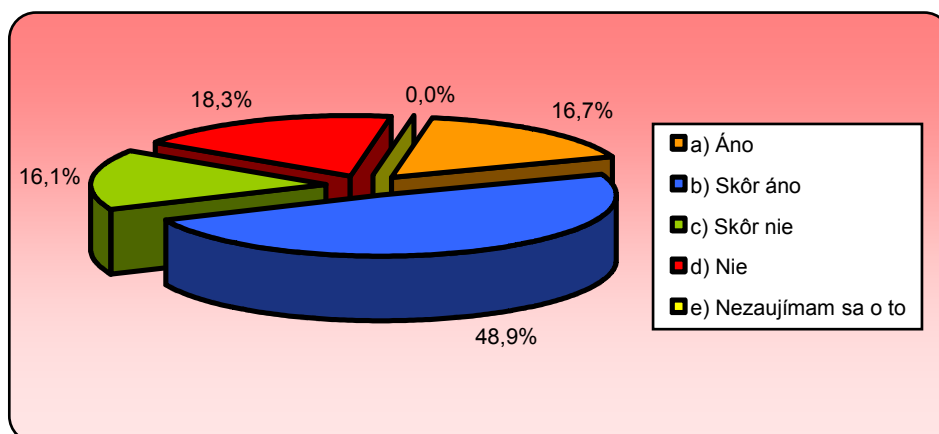
V obchodoch sme si už ako ľudia, ktorí nakupujú najrôznejšie tovary a služby, či už dennej spotreby, ako napríklad základné komodity, alebo dlhodobej spotreby, zvykli, že všade sa ceny týchto komodít zobrazovali duálne. Ťažko sa nám bude stotožňovať s cenovkami len v eurách. Povinné duálne zobrazovanie cien bolo povinné do januára 2010, pričom odporúčané je do júna 2010. Keďže aj mne samej robí problémy niekedy, že si neviem hneď predstaviť koľko čo stojí, keď to nevidím aj v slovenských korunách, spýtala som sa na názor ľudí, ako oni vnímajú fakt, že duálne zobrazovanie už v niektorých obchodných reťazcoch, alebo aj súkromných obchodoch, nenájdu. A či by podľa nich malo aj naďalej toto zobrazovanie byť, minimálne do odporúčaného dátumu – júna 2010. Skoro polovica opýtaných odpovedala, že skôr áno, presne 48,9 %. Skoro zhodne, viac ako 16 % odpovedalo, že áno, chceli by mať duálne zobrazovanie v obchodoch aj naďalej, ale tak isto odpovedalo aj skôr nie (16,1 %). Dokonca ešte viac percent ľudí odpovedalo, že už nechcú duálne zobrazovanie – 18,3 %. Zrejme už chcú sa úplne preorientovať na euro a zbytočne nerozmýšľať ešte v slovenských korunách. Nikto sa nevyjadril, že ho tento fakt nezaujíma. Skôr áno vyjadrilo najviac ľudí vo vekovej kategórii od 40 do 60 rokov (51,6 %) a nad 60 rokov (38,7 %). Nie vyjadrilo najviac z opýtaných študenti v miere 62 %.

Tab. č. 14: Myslíte, že by malo byť duálne zobrazovanie cien aj po roku prijatia eura?

	Absolútny počet	Relatívne vyjadrenie
a) Áno	30	16,7 %
b) Skôr áno	88	48,9 %
c) Skôr nie	29	16,1 %
d) Nie	33	18,3 %
e) Nezaujímam sa o to	0	0 %

Zdroj: Vlastná práca na základe dotazníkového prieskumu.

Graf č. 14: Myslíte, že by malo byť duálne zobrazovanie cien aj po roku prijatia eura?

Zdroj: Vlastná práca na základe dotazníkového prieskumu.

Otázka č.23: Myslíte si, že Slovensko zvládlo proces zmeny slovenskej kuruny na euro?

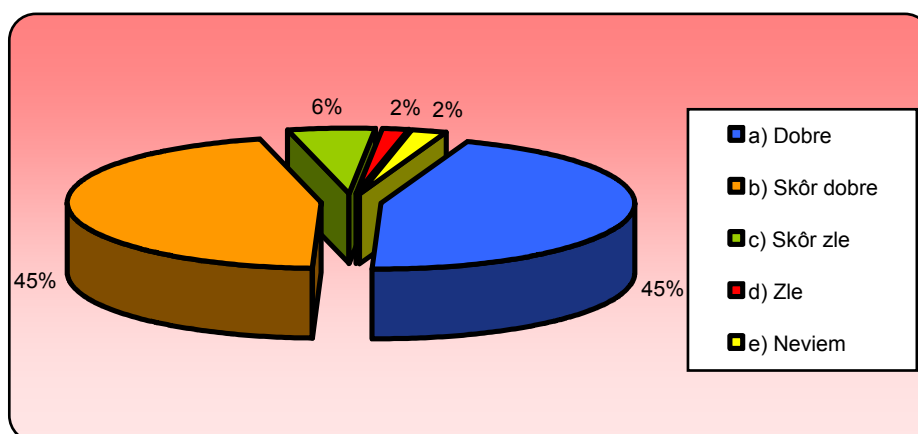
Slovensko sa dlho pred samotným zavedením eura na území, pripravovalo na prijatie okrem toho, že sa prijali zákonné opatrenia, aj tým, že v médiách bola prezentovaná kampaň o eure. O tom, aký je termín samotného prijatia, že sa v obchodoch ceny budú duálne zobrazovať, ako sa bude prepočítavať a za aký kurz slovenská mena, a podobne. Slovenská republika tým prijala viacero opatrení, aby sa obyvatelia SR čo najviac dozvedeli prostredníctvom dostupných kanálov o všetkých dôležitých dátumoch – samotného prijatia, čo bolo 1. januára 2009, ale aj premeny slovenských korún na eurá, kde sa dajú zakúpiť štartovacie balíčky, rôzne ponuky bánk na vkladanie slovenských korún s výhodným úrokom, ktorý sa v rôznych prípadoch vyplácal už vopred a množstvo iných výhod a užitočných informácií. Slováci si myslia, že proces zmeny meny Slovensko zvládlo dobre v 45 % prípadoch. Ako odpoveď skoro dobre uviedlo 45,6 % zo 180 respondentov. Iba 5,6 % z nich si myslí, že Slovensko tento proces nezvládlo. 1,7 % si myslí, že zvládlo proces zmeny zle a nevedelo sa vyjadriť len 2,1 % opýtaných. To znamená, že Slováci vnímajú samotný proces zmeny slovenskej meny na euro pozitívne, mali dostatočné informácie a nemali žiadne problémy s tým súvisiace.

Tab. č. 15: Myslíte si, že Slovensko zvládlo proces zmeny slovenskej kuruny na euro?

	Absolútny počet	Relatívne vyjadrenie
a) Dobre	81	45 %
b) Skôr dobre	82	45,6 %
c) Skôr zle	10	5,6 %
d) Zle	3	1,7 %
e) Nevie	4	2,1 %

Zdroj: Vlastná práca na základe dotazníkového prieskumu.

Graf č. 15: Myslíte si, že Slovensko zvládlo proces zmeny meny SKK na euro?

Zdroj: Vlastná práca na základe dotazníkového prieskumu.

Otázka č.24: Myslíte si, že prijatie eura bolo správnym krokom pre rozvoj Slovenska aj do budúcnosti?

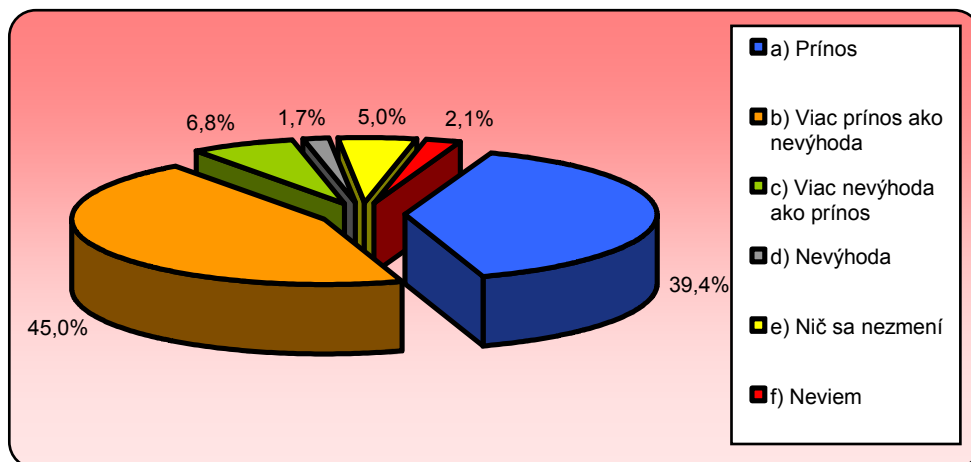
Vláda Slovenskej republiky schválila 16. júla 2003 vypracovanú Stratégiu prijatia eura na území SR, ktorá bola vypracovaná spoločne s Národnou bankou Slovenska a tiež s Ministerstvom SR. NBS a vláda SR v spoločnom vyhlásení konštatovali, že pred nevýhodami jasne prevyšujú výhody zo zavedenia eura. Hneď ako Slovensko splnilo podmienky pre vstup do eurozóny – tzv. Maastrichtské konvergenčné kritériá, stanovil sa termín prijatia eura na SR na 1. januára 2009. Vstup SR do Hospodárskej a hlavne menovej únie je udalosťou výnimočnou pre všetkých občanov Slovenskej republiky. Je to zároveň i predpoklad k tomu, aby boli všetky výhody, ktoré nová spoločná európska mena prináša – správne využité v prospech Slovenska. V prieskume, ktorého sa zúčastnilo 180 respondentov z rôznych miest a obcí Slovenska, pričom boli hlavne z Bratislavského a Nitrianskeho kraja, uviedlo 45 % z nich, že vidia v prijatí novej európskej meny eura – viac prínos ako nevýhodu. Prínos vidí 39,4 % respondentov. Viac nevýhodu ako výhodu vidí v prijatí eura iba 6,8 % respondentov, jasnú nevýhodu 1,7 % a tí, ktorí si myslia, že sa nič v ich životoch nezmení bolo presne 5 %. Nevedelo sa vyjadriť k otázke 2,1 %. Viac prínos ako nevýhodu uviedli z respondentov najviac študenti (72 %), ktorí očakávajú, že im spoločná mena prinesie pozitíva v tom, že budú môcť jednoduchšie cestovať do zahraničia, či už za prácou alebo zábavou. I keď finančná kríza, ktorá zasiahla celú Európu, i svet, priniesla obavy z oslabenia meny. Čo sa v čase prehĺbenia krízy neudialo. Ale oslabenie prišlo nedávno, po odznení informácií o zadĺženosti Grécka, ako jedného z členov EÚ a tým sa oslabilo aj euro voči USD. Prínos zo zavedenia eura vidia viac obyvatelia z Bratislavského kraja (87 %), a tí čo ich príjem presahuje hranicu od 663,91 € do 995,82 € (50,8 %). Viac nevýhodu ako výhodu vidia skôr staršie osoby vo veku od 40 do 60 rokov (69,8 %) a tiež dôchodcovia (23,5 %). Tí, ktorí uviedli, že sa nič nezmení sú skôr nepracujúci (88 %) a tiež občania so stredoškolským vzdelaním s maturitou (77,9 %).

Tab. č. 16: Myslíte si, že prijatie eura bolo správnym krokom pre rozvoj Slovenska aj do budúcnosti?

	Absolútny počet	Relatívne vyjadrenie
a) Prínos	71	39,4 %
b) Viac prínos ako nevýhoda	81	45 %
c) Viac nevýhoda ako prínos	12	6,8 %
d) Nevýhoda	3	1,7 %
e) Nič sa nezmení	9	5 %
f) Neviem	4	2,1 %

Zdroj: Vlastná práca na základe dotazníkového prieskumu.

Graf č. 16: Myslíte si, že prijatie eura bolo správnym krokom pre rozvoj Slovenska aj do budúcnosti?

Zdroj: Vlastná práca na základe dotazníkového prieskumu.

Otázka č.25: Ak ste odpovedali na 24, otázku - Prínos, resp. Viac prínos ako nevýhoda, vyznačte jednu alebo viac možností z uvedených:

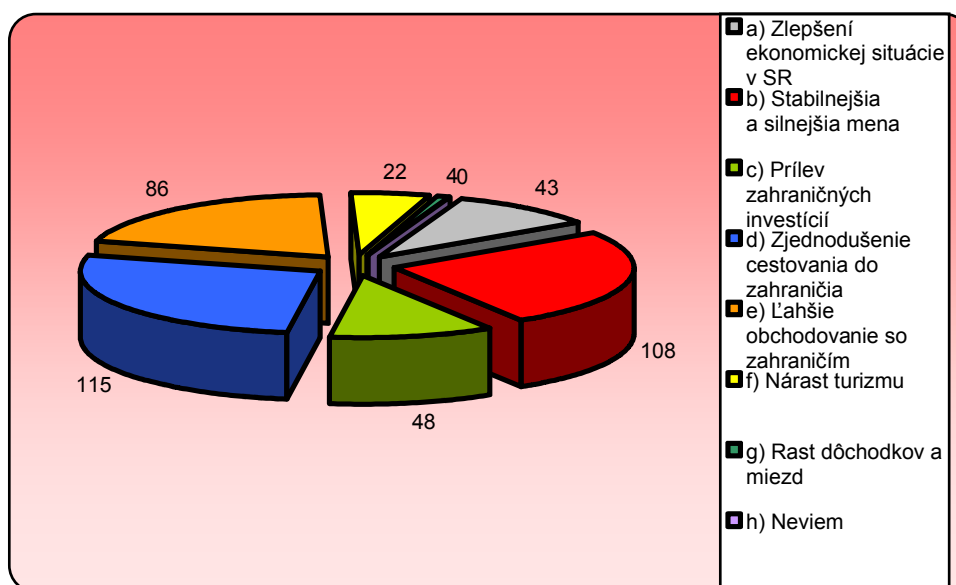
Euro z hľadiska výhod, ktoré po zavedení očakáva slovenská verejnosť, je predmetom poslednej z otázok môjho prieskumu vo forme dotazníka. Najčastejšie výhody vidia Slováci v zjednodušení cestovania do zahraničia (115 osôb). Takto odpovedalo viac respondentov z Bratislavského kraja (68 %) a z Nitrianskeho kraja (28 %). Osoby s príjmom od 995,85 € do 1 327,76 € - 48 %, pracujúce osoby – 36,9 % a tiež študenti 45 %. Prekvapujúco skoro narovna označili aj vieru v stabilnejšiu a silnejšiu menu, ako bola slovenská koruna (108 osôb). Ľahšie obchodovanie so zahraničím uviedlo ako výhodu 86 osôb. Respondenti - pracujúci, ktorí podnikajú, prípadne pracujú vo sfére zahraničného obchodu sa vyjadrili v miere 51 %. Ako aj osoby s ukončeným vysokoškolským vzdelaním II. stupňa – 39 %. S počtom 43 odpovedí vidia respondenti v zlepšení ekonomickej situácie SR a 48 osôb vo vzraste zahraničných investícií a tým pádom aj zvýšenia zamestnanosti. V tejto dobe dosť preberaná problematika hlavne spojená s finančnou krízou. Ide o osoby vo vekovej skupine od 18 do 40 rokov (58 %), ale aj osoby s ukončeným vysokoškolským vzdelaním I. stupňa (42 %), osoby s ukončeným vysokoškolským vzdelaním II. stupňa (33,6 %). 22 respondentov tiež výhodu vidí v náraste turizmu, čo však Slovensko v čase krízy musí zatriktívniť, aby tak prilákalo viac turistov hlavne zo zahraničia. Ako výhodu v raste dôchodkov a miezd uviedli len 4 osoby. V čase hospodárskej krízy prišli ľudia skôr o zamestnanie a neveria tomu, že by malo euro priamy dopad na zvyšovanie miezd a dôchodkov.

Tab. č. 17: Ak ste odpovedali na 24. otázku - Prínos, resp. Viac prínos ako nevýhoda, vyznačte jednu alebo viac možností z uvedených:

	Absolútny počet
Prínos v:	
a) Zlepšení ekonomickej situácie v SR	43
b) Stabilnejšia a silnejšia mena	108
c) Prílev zahraničných investícií	48
d) Zjednodušenie cestovania do zahraničia	115
e) Ľahšie obchodovanie so zahraničím	86
f) Nárast turizmu	22
g) Rast dôchodkov a miezd	4
h) Nevie	0

Zdroj: Vlastná práca na základe dotazníkového prieskumu.

Graf č. 17: Ak ste odpovedali na 24. otázku - Prínos, resp. Viac prínos ako nevýhoda, vyznačte jednu alebo viac možností z uvedených:

Zdroj: Vlastná práca na základe dotazníkového prieskumu.

4.4 Zhrnutie

Z dotazníkového prieskumu, ktorý som uskutočnila na prelome mesiacov január až február 2010 na tému akceptovania eura občanmi SR a zúčastnilo sa ho 180 respondentov, mi vyšli nasledovné závery:

Na správu o prijatí eura reagovali respondenti rôzne, ale viac ako polovica z opýtaných reagovala v podstate na správu o prijatí dobre. Dobrá reakcia na správu bola zaznamenaná hlavne u študentov, pracujúcich, ktorí túto správu vnímajú pozitívne aj do budúcnosti. I keď po vypuknutí hospodárskej krízy vo svete, ale aj u nás, sa zvýšila nezamestnanosť na vyše

12,9 %, ktorá vládna momentálne na území SR. Ľudia však vo všeobecnosti očakávajú, že sa tento stav zlepší. Potvrdila sa mi však reakcia dôchodcov, resp. občanov nad 60 rokov, ktorí reagovali prevažne skôr zle. Informácie o samotnom prijatí, ktoré sa šírili v médiách už pol roka pred samotným prijatím, sa k občanom SR dostali v dostatočnom množstve. Vyjadrili sa, že mali dostatočné informácie hlavne z televízie a tlače. Najväčšie obavy z prijatia eura na SR mali respondenti hlavne zo zvyšovania cien komodít, ich prepočítavania, z nových bankoviek, mincí a hlavne zvykania si na ne. Najčastejšou odpoveďou bola však u všetkých obava zo zvyšovania cien nahor. Túto obavu deklarovali najmä osoby staršie ako 60 rokov. Na duálne zobrazovanie cien v obchodoch reagovali respondenti viac než kladne, pomohlo im to v zorientovaní sa v cenách, aby tak mohli jednotlivé ceny tovarov a služieb rozoznávať a porovnávať. Duálne zobrazovanie aj po roku zavedenia eura, tak uvítalo skoro polovica opýtaných. Prerátavanie si cien v mysli uskutočňuje vyše 40 % opýtaných, z toho všetky vekové kategórie skoro narovnať. Viac ako 68 % zas tvrdí, že peniaze mňajú rýchlejšie, ako keď platili slovenskou korunou. Jedna pätina respondentov odpovedala, že ten pocit nemá. Je to fakt vo väčšej miere psychologický, ktorý sme si na začiatku neuviedomovali, a to ten, že sa nám v peňaženke akoby rýchlejšie mňali peniaze s nástupom eura a pri bežnom platení za najzákladnejšie komodity – potraviny. Vzorka opýtaných si myslí, že celkovo Slovenská republika a orgány, ktoré reguláciu prijatia a samotného zavedenia eura na území SR, zvládli proces zmeny meny a vidí v tom aj množstvo výhod do budúca. Najčastejšie výhody vidia Slováci v zjednodušení cestovania do zahraničia. Ľahšie obchodovanie so zahraničím uviedlo ako výhodu 86 osôb, s počtom 43 odpovedí vidia respondenti v zlepšení ekonomickej situácie SR a prekvapujúco aj vo vieru v stabilnejšiu a silnejšiu menu, ako bola slovenská koruna. Vyjadrilo to viac ako 100 opýtaných z celkových 180.

Z prieskumu je zjavné, že krok prijatia eura na území Slovenskej republiky, bol krokom úspešným. S prijatím eura nemali Slováci veľké problémy, i keď za slovenskou korunou im je ľúto. Duálne zobrazenie cien im napomohlo zorientovaní sa v cenách a od eura očakávajú do budúca viac výhod ako nevýhod, či už v cestovaní, v obchodoch so zahraničím, tým pádom prílev zahraničných investícií a z toho plynúcej vyššej zamestnanosti. Taktiež nárast turizmu pre Slovensko, ako aj celkovo vieru v stabilnejšiu menu.

Záver

Slovenská republika prijala euro v čase najhlbšej svetovej hospodárskej krízy za posledné desaťročia. Ale ani tento fakt nebol faktorom, ktorý by proces hladkého prijatia eura v Slovenskej republike mohol narušiť. Kríza sa prehĺbila bezprostredne až o niekoľko mesiacov po samotnom zavedení spoločnej európskej meny. Aj vďaka nej sme nepocítili až takú veľkú recesiu ako iné krajiny v rámci EÚ. Euro ako mena v porovnaní so slovenskou korunou sa javila počas prvých mesiacov krízy ako mena silná a stabilná.

Na našom území sa stalo euro oficiálnou menou 1. januára 2009. V prvých dňoch prijatia boli ľuďom k dispozícii netradične otvorené banky. Prvých 16 januárových dní mohli občania SR využiť platenie oboma menami naraz. Už pred samotným zavedením domácnosti obdržali eurokalkulačky, ktoré mohli začať využívať. Dostali ich zadarmo v rámci informačnej kampane. V obchodoch mali pomôcť Slovákom aj dvojité cenovky. Predajcovia na nich zobrazovali približne rok a pol údaje o cenách v eurách a súčasne aj v slovenských korunách, po prepočte konverzným kurzom. Ten bol zafixovaný na 30,1260 SKK / EUR. Ešte aj po roku po prijatí niektorí obchodníci využívajú duálne zobrazovanie cien. Vychádzajú tým v ústrety svojim zákazníkom. Predsa len Slováci, ako to vyplýva aj z prieskumu, rozmyšľajú v mysli v slovenských korunách. Nebolo pre nich ľahké vymazať korunu zo svojej mysle, ktorú využívali 16 rokov, a preorientovať sa na euro. Postupne si však začíname zvykať aj na cenovky len v eurách. Bude to však ešte istú dobu trvať, kým budeme absolútne stotožnení s novou menou.

Najväčšie obavy v súvislosti s prijatím eura v SR mali občania hlavne zo zvyšovania cien základných komodít. Avšak prechod na novú menu nevedol všeobecne k zvyšovaniu cien. V praxi sa priamo nepotvrdilo, že by malo euro významný vplyv na zvyšovanie cien. Nebolo treba prijať regulačné opatrenia v zmysle zákona o cenách, i keď sa preventívne rozprúdila činnosť cenovej rady vlády SR. Boli sme na to ako Slovensko pripravené, keby niečo ušlo z hľadiska cien. Regulačná politika by zabrala, pretože ako krajina uznávame intervenčné, ako aj regulačné a kontrolné funkcie štátu. Ak budú naďalej jednotlivé krajiny dostatočne informovať svojich výrobcov a aj spotrebiteľov môžu s veľkou pravdepodobnosťou obmedziť zmenu cien tovarov a služieb. Z oslabovania mien a z posilňujúceho eura krajín v okolí Slovenska ťažili najmä Slováci z pohraničných oblastí. Zamierili do cudziny na výhodnejšie nákupy. Tieto nákupy však neboli dlhodobé, pretože aj u nás začali byť porovnateľne nižšie akciové ceny a Slováci nemuseli už cestovať za výhodnejšími nákupmi aj naďalej. Silné euro môžu vo svoj prospech využiť všetky krajiny.

Zmena meny na euro nezaťažilo len občanov, ale aj podnikateľov, ktorí museli svoje systémy prispôbiť novej mene. Boli s tým spojené starosti so zaškolením personálu, ako aj zvýšenie nákladov spojených s prípravou cenoviek v duálnom zobrazení a množstvom iných opatrení, ktoré museli prijať.

Skôr pozitívne vnímajú euro po roku firmy. Nová mena nepriniesla podnikom iba pozitíva. Bankám vypadli nemalé príjmy z devízových obchodov. Vyústilo to do prepadu ich ziskov. Oslabenie mien susedných štátov a kríza dočasne znížili konkurenčnú schopnosť slovenských podnikov.

Úsilie dosiahnuť konsenzus štátu a vlády, obyvateľov, zamestnancov, zamestnávateľov a samospráv bolo zavŕšené v dokumente – Deklarácia spoločenskej zhody zaviesť a používať v Slovenskej republike spoločnú európsku menu – euro. Dokument bol vyzdvihnutý aj v konvergenčnej správe Európskej únie.

Začiatok tohto roku pre euro nebol priaznivý z dôvodu problémov, ktoré pretrvávajú v Grécku. Bolo zaznamenané oslabenie eura o vyše jedno percento. Správy o problémoch, ktoré obleteli celú Európsku úniu poslali euro oproti doláru na trojmesačné minimum. Ako uviedla Európska komisia v dokumente – kombinácia rastu štátneho dlhu a straty konkurencieschopnosti je znepokojujúca. Štáty EÚ tvoria jedno spoločenstvo, keď sa objavia problémy jedného člena, ohrozuje to ostatné krajiny v spoločenstve.

Európska únia by mala prijať prísnejšie kontrolné mechanizmy, aby sa podobné udalosti v budúcnosti neopakovali. Taktiež krajiny, ktoré sú alebo vstupujú do EÚ, mali mať svoje kontrolné mechanizmy zamerané hlavne na neustále dodržiavanie prístupových kritérií. Nielen na začiatku, kedy pristupujú do eurozóny, ale aj naďalej tento trend udržiavali.

Zavedenie jednotnej meny všetkých krajín EÚ dokončí celistvosť jednotného trhu a posilní slobodu voľného pohybu kapitálu, tovarov a služieb, ako aj osôb. Silný argument pre euro je, že jednotný trh bude fungovať len vtedy, ak bude medzi jednotlivými krajinami v rámci EÚ platiť jednotná mena. Pre aj malé členské krajiny Európskej únie to znamená, že oveľa lepšie a ľahšie budú môcť spoločne konkurovať ekonomickým veľmociam ako je USA a Japonsko.

Zoznam použitej literatúry

1. BALKO, Ladislav: Než k nám príde euro. Vydal EPOS, Bratislava, 2006. s. 223. ISBN 80-8057-661-0.
2. BALDWIN, Richard – WYPLOSZ, Charles: Ekonomie Evropské integrace. Preložené z anglického originálu The Economics of European Integration, 2006. 2. vydanie. Vydala Grada Publishing, a.s., 2008. s. 395 – 418. ISBN 978-80-247-1807-1.
3. BEŇOVÁ, Elena a kol.: Financie a mena. Vydalo IURA EDITION, Bratislava, 2005. s. 373. ISBN 80-8078-031-5.
4. BEŇOVÁ, Elena a kol.: Financie a mena. Vydalo IURA EDITION, spol. s.r.o., Bratislava, 2007. s. 335 – 340. ISBN 978-80-8078-142-2.
5. BIELIK, Peter a kol.: Ekonomika poľnohospodárstva a Európska integrácia. 2. preprac. vydanie SPU Nitra a Česká zemědělská univerzita Praha, 1999. s. 6 - 7, 40. ISBN 80-7137-616-7.
6. BRACJUN, Anatolij a kol.: Hospodárska politika Európskej únie. Vydal Sprint dva, Bratislava, 2008. Edícia economics. s. 127 – 144. ISBN 978-80-969927-8-2.
7. DRDLA, Miloš – RAIS, Karel: Evropská integrace a bankovníctví. Vydal Computer Press, Praha, 1999. s. 55 – 114. ISBN 80-7226-211-4.
8. Európska komisia: Jedna mena pre jednu Európu. Cesta k euru. Brožúra. Vytlačené v Belgicku, Európske spoločenstvá 2007. s. 1 – 20. ISBN 92-79-04488-5.
9. Európska centrálna banka. Brožúra. Vytlačené v Nemecku, 2006. ISBN 92-9181-946-8.
10. FÍGEL, Ján – ADAMIŠ, Miroslav: Slovensko na ceste do Európskej únie, Kapitoly a súvislosti. 2 revidované vydanie. Bratislava: Zastúpenie Európskej komisie v SR, 2004. s. 81 – 85. ISBN 80-89102-07-7.
11. GROS, D.: The euro at 25. Vydal CEPS-Centre for European Policy Studies, Brusel. 2002. s. 47 – 102. ISBN 92-9078-384-4.
12. HIX, Simon: The Political System of the European Union. Vydalo PALGRAVE MACMILLAN, Houndmills, Basingstoke, Hampshire RG21 6XS and 175 Fifth Avenue, N.Y. 10010. 2005. 2. vydanie. s. 309 – 342. ISBN 0-333-96182-X (pbk.).
13. KOHOUT, Pavel: Finance po krizi – důsledky hospodářské recese a co bude dál. Vydala GRADA Publishing, a. s., Praha, 2009. s. 119 – 127. ISBN 978-80-247-3199-5.
14. LIPKOVÁ, Ľudmila a kol.: Európska únia. Vydal SPRINT vŕa, Bratislava, 2004. s. 19 – 264. ISBN 80-89085-23-7.

15. MICHNÍK, Ľubomír – ŠESTÁK, Jozef: Slovensko a Európska únia. Vydal Sprint v Bratislave, 1997. s. 207. ISBN 80-88848-11-3.
16. Národná banka Slovenska: Generálny zákon o eure. Národný plán zavedenia eura v Slovenskej republike. Bratislava, 2008. s. 11. ISBN 978-80-8043-124-2.
17. RUMANOVSKÁ, Ľubica - FEKETE, Pavol – BELICOVÁ, Jana: Príprava absolventov vysokých škôl pre implementačné a platobné agentúry, Modul 1: Základné informácie o EÚ. Vydala SPU v Nitre, 2006. s.5,8. ISBN 80-8069-784-1.
18. SERENČEŠ, Peter: Financie a mena. Vydala SPU v Nitre, 2008. s. 81 – 87. ISBN 978-82-552-0144-3.
19. SERENČEŠ, Peter a kol.: Bankové operácie. Vydala SPU v Nitre, 2008. s. 85 - 93. ISBN 978-80-8069-993-2.
20. SIPKO, Stanislav: Hospodárska a menová únia. Vydal ŠEVT, a. s. pre Úrad SR a pre Slovenskú obchodnú a priemyselnú komoru. Bratislava, 2004. s. 9 – 46. ISBN 80-88707-60-9.
21. ŠÍBL, Drahoš: Európska únia. Minulosť, prítomnosť, budúcnosť. Vydal IRIS v Bratislave, 1995. s. 7-33. ISBN 80-88778-08-5.
22. ŠÍBL, Drahoš a kol.: Integračné procesy v Európskej únii. Vydal Ekonóm v Bratislave, 2005. s. 219. ISBN 80-225-2041-1.
23. ŠRAMKO, Ivan: Slovensko v ERM II – posledná etapa pred prijatím eura, In: Konferencia Trend: Finančný manažment, 2006. 26. apríl 2006.
24. WEIDENFELD, Werner – WESSELS, Wolfgang: Europe from A to Z. Guide to European Integration. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities. 1997. s. 127. (European Documentation series - 1997). ISBN 92-827-9419-9.
25. ZIMKOVÁ, Emília: Európsky systém centrálnych bánk – inštitúcie, ciele, nástroje. Schválila edičná komisia Ekonomickej fakulty UMB ako vysokoškolské skriptá. Banská Bystrica, 2008. s. 14 – 74. ISBN 978-80-8083-599-6.
26. Úrad vlády: *Zavedenie eura na SR – Euro a eurozóna*. [on line] [cit. 15. 3. 2010] Dostupné na internete: <<http://www.government.gov.sk/index.php?ID=4028>>.
27. Finančné trhy – odborný mesačník pre teóriu a prax finančných trhov: *Európska menová únia*. ISSN 1336-5711. [on line] [cit. 13. 1. 2010] Dostupné na internete: <<http://www.derivat.sk/index.php?PageID=631>>.
28. ECB – Eurosystem: *ECB, ESCB a Eurosystem*. [on line] [cit. 13. 1. 2010] Dostupné na internete: <<http://www.ecb.int/ecb/orga/escb/html/index.sk.html>>.

29. Ekonomika a euro: *Pakt stability a rastu*. [on line] Posledná aktualizácia: [1. 2. 2010] [cit. 18. 2. 2010] Dostupné na internete: <http://www.euractiv.sk/ekonomika-a-euro/zoznam_liniek/pakt-stability-a-rastu>.
30. SME.sk: Ekonomika: *Potvrdené, Brusel dal euru na Slovensku zelenú, euro stojí menej ako 32 korún*. ISSN 1335-440X. [on line] [7. 5. 2008] TASR, ČTK, SITA. [cit. 22. 2. 2010] Dostupné na internete: <<http://ekonomika.sme.sk/c/3864794/potvrdene-brusel-dal-euru-na-slovensku-zelenu-euro-stoji-menej-ako-32-korun.html#ixzz0fb29CdXe>>.
31. HNonline.sk: *Slovensko si prešlo cestu k novej mene*. [on line] [1. 1. 2010] TASR. [cit. 23. 2. 2010] Dostupné na internete: <<http://finweb.hnonline.sk/c1-39677370-slovensko-si-preslo-cestu-k-novej-mene>>.
32. Euromena.sk: Eurozóna: *História hospodárskej a menovej únie*. [on line] Stránka vytvorená s podporou NBS a Európskej komisie. [cit. 12. 2. 2010] Dostupné na internete: <<http://www.euromena.sk/eurozona/9418s>>.
33. SME.sk: *Ekonomika: Porovnanie krajín V4 na ceste k euru*. ISSN 1335-440X. [on line] [7. 5. 2008] ČTK. [cit. 22. 2. 2010] Dostupné na internete: <<http://ekonomika.sme.sk/c/3865229/porovnanie-krajin-v4-na-cestech-keuru.html#ixzz0fblkqDr>>.
34. Euroekonom.sk – ekonomická príručka moderného ekonóma: *Kurz EUR/USD*. [on line] [cit. 16. 3. 2010] Dostupné na internete: <<http://www.euroekonom.sk/aktuality/kurzy-cudzia-mena-eur/kurz-usd-eur/>>.
35. 24hod.sk: *Slovensko splnilo kritériá pre euro s rezervou*. [on line] [cit. 16. 3. 2010] Dostupné na internete: <<http://www.24hod.sk/clanok-67555-slovensko-splnilo-kriteria-pre-euro-s-rezervou.html>>.
36. Strana-smer.sk: *Robert Fico na konferencii venovanej prvému roku zavedenia eura na Slovensku*. [on line] [17. 12. 2009] Strana SMER [cit. 22. 3. 2010] Dostupné na internete: <<http://www.strana-smer.sk/23/1455/robert-fico-na-konferencii-venovanej-prvemu-roku-zavedenia-eura-na-slovensku.html>>.
37. HNonline.sk: *Fed a Grécko oslabili euro*. [on line] [18. 12. 2009] Ivan Szabó [cit. 2. 4. 2010] Dostupné na internete: <<http://hnonline.sk/financie/c1-39528110-fed-a-grecko-oslabili-euro>>.
38. Pravda.sk: *Grécke problémy ohrozujú euro*. [on line] [25. 1. 2010] ČTK [cit. 2. 4. 2010]

Dostupné na internete:

<http://spravy.pravda.sk/grecke-problemy-ohrozuju-euro-dzc/sk_ekonomika.asp?c=A100125_152853_sk_ekonomika_p01>.

39. Pravda.sk: *Únia nechce, aby člana eurozóny Grécko potupila pôžička od MMF.* [on line] [21. 1. 2010] ČTK [cit. 2. 4. 2010] Dostupné na internete: <http://spravy.pravda.sk/unia-nechce-aby-clena-eurozony-grecko-potupila-pozicka-od-mmf-pta-/sk_ekonomika.asp?c=A100121_095840_sk_ekonomika_p01>.

Internetové web stránky:

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu>

<http://ec.europa.eu/euro>

<http://www.oenb.at>

www.euroinfo.gov.sk

www.ecb.int

www.europa.eu.int

www.euromena.sk

www.nbs.sk

www.derivat.sk

Prílohy

Príloha č. 1:

Schéma č. 1 - Prínosy a riziká HMÚ

Schéma č. 1 - Európsky systém centrálnych bánk (ESCB)

Príloha č. 2:

Tabuľka č. 1 - Plnenie maastrichtských kritérií v krajinách V4 (jún 2005)

Obrázok č. 1 - Euromince

Obrázok č. 2 – Eurobankovky

Príloha č. 3:

Schéma č. 1 – Výmena obeživa počas eurokonverzie

Príloha č. 4: Obrazová príloha

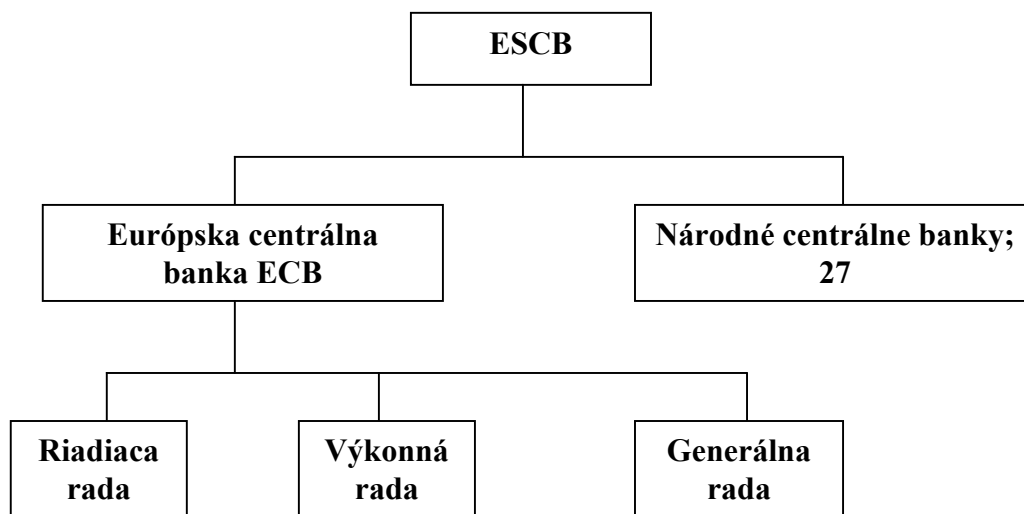
Príloha č. 1

Schéma č. 1 – Prínosy a riziká HMÚ

Hospodárska a menová únia	
Prínosy	Riziká
- plnením maastrichtských kritérií sa zníži inflácia, úrokové sadzby a stabilizujú sa verejné financie	- dosiahnutie 3 % deficitu štátneho rozpočtu bude vyžadovať uskutočnenie razantných reforiem, najmä vo výdavkoch rozpočtu
- zvýšenie prílevu priamych zahraničných investícií a s tým súvisiaci rozvoj podnikania	- strata nezávislej menovej politiky
- s rozvojom podnikania sa zvýši zamestnanosť	- nízka operatívnosť fiškálnej politiky
- vyššia cenová transparentnosť	- riziko jednorázového zvýšenia spotrebiteľských cien pri zavedení eura

Zdroj: Fígel' – Adamiš, 2004 a vlastná práca

Schéma č. 2 – Európsky systém centrálnych bánk (ESCB)

- prezident ECB
 - viceprezident ECB
 - 4 členovia
 - 13 guvernérov
 národných centrálnych
 bánk eurosystému

- prezident ECB
 - viceprezident ECB
 - 4 členovia

- prezident ECB
 - viceprezident ECB
 - 27 guvernérov národných centrálnych
 bánk

Zdroj: Serenčes a kol., 2008 a vlastná práca

Príloha č. 2

Tabuľka č. 1

Plnenie maastrichtských kritérií v krajinách V4 (jún 2005)

Kritérium		Slovensko	Česká republika	Poľsko	Maďarsko
Fiškálne kritérium1)	verejný deficit	3,3 % HDP	3 % HDP	4,8 % HDP	4,5 % HDP
	verejný dlh	43,6 % HDP	37,4 % HDP	43,6 % HDP	57,6 % HDP
		neplní	plní	neplní	neplní
Miera (HICP)	inflácie	4,5%	2,10%	3,80%	5,00%
		neplní	plní	neplní	neplní
Dlhodobá úroková miera		4,3%	4,20%	6,20%	7,50%
		plní	plní	neplní	neplní
Nominálny výmenný kurz		mimo ERM2	mimo ERM2	mimo ERM2	mimo ERM2
1) Rok 2004					
Zdroj: NBS					

Zdroj: [http://www.hnonline.sk/index.php?p=k00000_detail&article\[id\]=22675565](http://www.hnonline.sk/index.php?p=k00000_detail&article[id]=22675565) a vlastná práca

Obrázok č. 1 – Euromince

Zobrazenie Zeme s Európou, Afrikou a Blízkym Východom.

Zobrazenie štátov Európskej únie pred rozšírením v roku 2004.

Zobrazenie štátov Európskej únie pred rozšírením v roku 2004.

Zdroj: <http://sk.wikipedia.org/wiki/Eurominca> a vlastná práca.

Obrázok č. 2 – Eurobankovky

Zdroj: <http://openiazoch.zoznam.sk/produkty/me/notes.asp?TID=MEEUR&note=5> a vlastná práca

Príloha č. 3

Schéma č. 1 – Výmena obeživa počas eurokonverzie

Obeživo	Bezhotovostný obeh
Výmena obeživa sa bude uskutočňovať nielen počas duálneho obehu, ale aj v nasledujúcom období. Do 16.1.2009 sa budú uskutočňovať hotovostné platby slovenskými korunami a eurami. Výdavky budú len v eurách. Výmena v bankách sa uskutoční nasledovne: - bankovky do 31.12.2009 - mince do 30.6.2009 Limit na výmenu v bankách bez poplatkov je min. 50 ks. Výmena v NBS sa uskutoční nasledovne: - bankovky neobmedzene - mince do 31.12.2009 bez poplatkov, roztriedené a spočítané bankovky a mince.	Hlavná zásada: všetky bezhotovostné transakcie budú iba v eurách od 1.1.2009 - všetky hodnoty cien, majetku, platieb ....sa pokladajú za hodnoty v eurách, prepočítané konverzným kurzom, - podnikateľské subjekty neschopné prijímať a odosielať platby v eure budú ohrozené

Zdroj: Zimková, 2008 a vlastná práca.

Príloha č. 4

Dotazník

Volám sa Veronika Habľáková, som študentkou 5. ročníka Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre, Fakulta ekonomiky a manažmentu.

Chcela by som Vás týmto požiadať o vyplnenie dotazníka, ktorý bude použitý výlučne na praktický prieskum v mojej diplomovej práci s názvom „Vstup Slovenskej republiky do Európskej menovej únie a jeho akceptácia občanmi SR.“

Prieskum je realizovaný na vzorke respondentov – občanov SR z rôznych krajov, okresov, v rôznej vekovej štruktúre, vzdelaní. V práci som sa snažila priblížiť vstup Slovenskej republiky do EÚ, následne do Európskej menovej únie, ako aj samotné prijatie eura 1. 1. 2009. Dôraz som zamerala na skúmanie správania občanov SR voči novej mene, jej prijatie resp. problémy, ktoré občanom so samotným prijatím eura vznikli, ako vedia narábať s eurom, ako sa stotožnili s menou po roku, ale aj iné postrehy.

Pri väčšine otázok je potrebné označiť Vami zvolenú odpoveď. V prípade otázok, nejasností alebo ak by ste sa mali chuť a čas vyjadriť k téme, mi môžete poslať mail na adresu – vendy444@gmail.com. Budem vdáčna za všetky postrehy, pripomienky, ako aj za vyplnenie dotazníka. Aj Vaša odpoveď pomohla!

1. Pohlavie:

- a) **žena**
- b) **muž**

2. Vek:

- a) **18-40**
- b) **41-60**
- c) **61 a viac**

3. Kraj:

- a) **Bratislavský**
- b) **Žilinský**
- c) **Trnavský**
- d) **Trenčiansky**
- e) **Nitriansky**
- f) **Bánskobystrický**
- g) **Prešovský**
- h) **Košický**

4. Dosiahnuté vzdelanie

- a) základné
- b) stredoškolské
- c) stredoškolské s maturitou
- d) vysokoškolské I. stupňa
- e) vysokoškolské II. stupňa
- f) doktorandské

5. Ste:

- a) študent
- b) pracujúci
- c) nepracujúci
- d) na materskej dovolenke
- e) dôchodca
- f) iné

6. Rodinný stav

- a) slobodný/á
- b) ženatý/vydatá
- c) rozvedený/á
- d) vdovec/vdova

7. Koľko ste členná rodina:

- a) dvojčlenná
- b) trojčlenná
- c) štyri a viac členná

8. Aký je váš mesačný príjem (Váš osobný, prípadne za rodinu)?

- a) do 331,94 € (10 000 SKK)
- b) od 331,97 € do 663,88 € (10 001 – 20 000 SKK)
- c) od 663,91 € do 995,82 € (20 001 – 30 000 SKK)
- d) od 995,85 € do 1 327,76 € (30 001 – 40 000 SKK)
- e) od 1 327,79 € do € 1 659,70 € (40 001 – 50 000 SKK)
- f) nad 1 659,73 € (nad 50 001 SKK)

9. Súhlasíte s výrokom – „Euro je veľmi stabilná a dôveryhodná mena“?

- a) Úplne súhlasím
- b) Skôr súhlasím
- c) Skôr nesúhlasím
- d) Úplne nesúhlasím

10. Ako ste reagovali na správu o prijatí novej meny na území SR?

- a) Dobre
- b) Skôr dobre
- c) Skôr zle
- d) Zle
- e) Nazaujímam sa to

11. Odkiaľ ste čerpali informácie o zavedení eura na SR?

- a) Z televízie
- b) Z rozhlasu

- c) Z časopisov, mesačníkov, týždenníkov
- d) Z informačných a reklamných materiálov (brožúry, letáky, billboardy, plagáty, ...)
- e) Od členov rodiny
- f) Priateľov a známych
- g) Z pracoviska, resp. zo školy
- h) Z iných zdrojov, uved'te prosím z akých

- .....
- i) Nezaujímam sa
  - j) Nevie

12. Myslíte si, že informačná a reklamná kampaň o zavedení eura na SR bola dostatočná, postačovali vám tieto informácie?

- a) Postačujúce
- b) Skôr postačujúce
- c) Skôr nepostačujúce
- d) Nepostačujúce
- e) Nevie

13. Z čoho ste mali najväčšie obavy pri prijatí novej meny eura?

- a) Z nových bankoviek, mincí a zvykania si na ne
- b) Zvyšovanie cien
- c) Zaokrúhľovanie
- d) Prepočítavanie cien
- e) Nedostatku peňazí v domácnosti
- f) Zhoršenia finančnej situácie
- g) Nepriaznivého vplyvu na ekonomickú situáciu SR
- h) Nemal som žiadne obavy
- i) Nevie

14. Máte pocit, že aj napriek veľakrát avizovanému sloganu „Meníme menu, nie cenu!“, sa cena základných komodít zmenila, resp. zvýšila?

- a) Áno
- b) Nie
- c) Nezaujímam sa o to

15. Ako ste reagovali na duálne zobrazenie?

- a) Privítal som to
- b) Pomohlo mi to v zorientovaní sa v cenách
- c) Nepotreboval som to
- d) Nezaujímam sa o to

16. Viete rozlišovať eurobankovky a euromince?

- a) Áno, nerobí mi to problémy
- b) Ešte stále mi to robí značné problémy
- c) Nie, stále ich neviem rozlišovať, hlavne euromince menšej nominálnej hodnoty

17. Ste spokojný s veľkosťou euromincí s nominálnou hodnotou - 1, 2 a 5 centov?

- a) Áno
- b) Je mi to jedno
- c) Nie, mýlim si ich

18. Privítali by ste zaokrúhľovanie, aby sa euromince s nominálnou hodnotou 1 a 2 centov už nemuseli používať?

- a) **Áno veľmi**
- b) **Nie**
- c) **Je mi to jedno**
- d) **Nezaujímam sa o to**

19. Používate eurokalkulačku?

- a) **Áno, pri väčších nákupoch**
- b) **Áno, občas**
- c) **Už nie**
- d) **Nie, vôbec som ju nepotreboval**

20. Máte pocit, že odkedy používate euro, mýňate rýchlejšie peniaze?

- a) **Áno, mám ten pocit**
- b) **Nie, nemám pocit**
- c) **Nesledujem to**

21. Prerátavate si v myslí euro na slovenské koruny aj po uplynutí roku od jeho zavedenia?

- a) **Áno**
- b) **Skôr áno ako nie**
- c) **Skôr nie ako áno**
- d) **Nie**
- e) **Neviem**

22. Myslíte, že by malo byť duálne zobrazovanie cien aj po roku prijatia eura?

- a) **Áno**
- b) **Skôr áno**
- c) **Skôr nie**
- d) **Nie**
- e) **Nezaujímam sa o to**

23. Myslíte si, že Slovensko zvládlo proces zmeny slovenskej koruny na euro?

- a) **Dobre**
- b) **Skôr dobre**
- c) **Skôr zle**
- d) **Zle**
- e) **Neviem**

24. Myslíte si, že prijatie eura bolo správnym krokom pre rozvoj Slovenska aj do budúcnosti?

- a) **Prínos**
- b) **Viac prínos ako nevýhoda**
- c) **Viac nevýhoda ako prínos**
- d) **Nevýhoda**
- e) **Nič sa nezmení**
- f) **Neviem**

25. Ak ste odpovedali na 24. otázku - **Prínos**, resp. **Viac prínos ako nevýhoda**, vyznačte jednu alebo viac možností z uvedených:

Prínos v:

- a) **Zlepšení ekonomickej situácie v SR**
- b) **Stabilnejšia a silnejšia mena**
- c) **Prílev zahraničných investícií**
- d) **Zjednodušenie cestovania do zahraničia**
- e) **Ľahšie obchodovanie so zahraničím**
- f) **Nárast turizmu**
- g) **Rast dôchodkov a miezd**
- h) **Neviem**

Ďakujem.